

San Marcos Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamũ

*Juan Pãi Okoro'vesi'ku pãi peochejare pa'iu
pãipi saijuna Dios chũ'o chũ'vasi'ere kuamũ
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9; Jn 1.19-28)*

¹ Jesucristo Dios Mamakũ pa'iche'te chũ'o
re'oja'chere kuapi'ramũ ie chũ'o:

² Aperumũ Dios chũ'o kuasi'ku Isaías ija'che
tocha jo'kaasomũ:

Mũ'ũ cheja cajejache kuajauni charo saoja'mũ
chũ'ũ,

pãipi mũ'ũ cajejachere asa repaña rekoñoãre
care'va paapũ chini.

³ Kuakũ pãi peochejare sani pa'iu pãipi repauni
saito ujachũ'opi ija'che i'kakũ chũ'vaja'mũ:

“Maire Paakũ tĩ'api'ramũ.

Repauni cha'ajũ mũsanũkona rekoñoã ma'a
rũhiñe pa'ima'a care'vacheja'che

re'ojarekoñoã care'vajũ pa'ijũ'ũ”, chiija'mũ,
chiiche tocha jo'kaasomũ repaũ.

⁴ Ũcuarumũ Juan pãi peochejare sani pa'iu
pãi okoro'vekũ paniasomũ. Ũcuachi'a repañare
ija'che chũ'vakũ paniasomũ repaũ:

—Mũsanũkona cu'ache cho'оче ũhaso
re'oja'chere mama cuasajũ'ũ, Diopi mũsanũkona
cu'ache cho'osi'ere tunoso jo'e cuasamanea'kũ.
Cu'ache cho'оче'te ũhaso Dioni cuasajũ
okoro'vecojñojũ'ũ —chiiũ chũ'vakũ paniasomũ
repaũ Juan.

5 Ûcuarũmũ jainũko pãi Judea cheja pa'inana'me Jerusalén vũ'ejoopo pa'ina Juan chũ'vachũ'ore asaũu chini saniasome. Sani repana cu'ache cho'osi'ere Dioni kũarena Juan, Jordán chiachana okoro'veasomũ repanare.

6 Repau Juan ju'ikãa camello rañapi cho'osikãa paniasomũ. Corejakãa va'i ca'ni kãare tãniasomũ repau. Ñu, pũ'suva'nana'me airo pũji ãiu paniasomũ repau.

7 Juan repanare pãi chũ'vakũ ija'che i'kaasomũ:

—Na'a pa'isirũmũ chekũ na'a rũa masikũji rani pa'iu na'a rũa re'oja'che cho'okaija'mũ mũsanũkonare. Chũ'ure na'a rũa masikũjekũna repau'te cuasakũ, vajũchũkũ pa'imũ chũ'ũ.

8 Chũ'ũ mũsanũkonare okopi okoro'vecuhamũ. Repau'ta'ni na'a rũa masiũjekũ rũa masicheji cho'okũ Dios Rekocho'te ñsija'mũ repau mũsanũkonare —chiniasomũ repau.

Jesure okorosi'ere kũamũ
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

9 Ûcuarũmũ Jesús Nazaret vũ'ejoopo Galilea cheja cajoopo pa'isi'kũpi Jordán chiachana sani tĩ'aũna Juan repau'te okoroasomũ ùcuachiachana.

10 Okoroũna Jesús chiacha nũkasi'kũpi po'ore mani nũkakũna cũnaũmũ teana re'ojaũmũ care'o Dios Rekocho ùkupoja'iu ùcuauñi ca-jekũna ñaasomũ.

11 Dios Rekocho cajesirũmũ cũnaũmũpi ija'che i'kache asoasomũ:

—Mũ'ũ chũ'ũ chĩi chũ'ũ oiũ paaku'mũ. Mũ'ure rũa pojomũ chũ'ũ —chiiche asoasomũ.

*Vati ai Jesure cu'ache cho'oa'ku chini
chũ'ute'esi'ere kwamu
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹² Jã'a cho'ocuhasiřumũ Dios Rekochoji Jesure pãi peochejana saasomũ.

¹³ Sauna ũcuachejare cuarentarepaumucujña paniasomũ repau cu'ava'nana'me. Pa'iana vati ai repauni cacu'ora chini rani rua chũ'ute'easomũ. Reparumũ ángeles rani repau'te kuiraaasome.

*Jesús Galilea cheja apenamũ pãi chu'vache
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*

¹⁴ Juan Pãi Okoro'vesi'ku pãi chẽavu'e cuaosirumũ Jesús Galilea chejana saniasomũ Dios chu'o re'oja'chere chu'vara chini.

¹⁵ Chu'vakũ ija'che i'kaasomũ repau:

—Dios chiisirumũ Repau Raosi'ku pãi ũcuanukore chũ'urumũ tĩ'api'ramũ. Jã'ajekuna m̄sanukona cu'ache cho'ochete ũhasõ mama cuasa, “Dios chu'o ũcuarepaa'me”, chiijũ asa chẽa cuasajũ'ũ —chiijũ paniasomũ Jesús.

*Va'i chonare ũcuaka'chapanare Repau
chũ'ũñe'te cho'oju paaru chini Jesús chẽasi'ere
kamu*

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Ũcuarumũ Jesús Galilea chiara ru'tuva'te ku'iu Simonre repau cho'jeu Andrena'me ñaasomũ. Va'i chonajeju va'i choruji chiara'te choju paniasome repaana.

¹⁷ Repanare Jesús ija'che i'kaasomũ:

—Rani chu'uni ja'me ku'ijũ chu'ũ chũ'ũñe'te cho'oju pa'ijũ'ũ. Va'i sani va'ire jña ranaa'me m̄sanukona. Chura chu'upi cho'okaiuna sani

pãire jñaa chu'uni rakaiju pa'ijũ'u —chiniasomu Jesús repanare.

18 Jã'aja'ñe i'kauna asa teana va'i choruã jo'ka ũcuauña'me saniasome repaña.

19 Jã'achejapi jo'e jmacheneru sani Zebedeo chĩire Santiagona'me Juanre ñaasomu repaũ. Choovũ'te pa'ijũ va'i choruãre care'vajũ paniasome repaña.

20 Ūcuarũmu repanani Jesupi sokuna, "Jau", chini, choovũ pa'iku'te pũka'kũre repaũ'te cho'ochẽ cho'okainare jo'ka Jesuna'me saniasome repaña.

*Pãiu'te pa'isi'kũre vatire etosi'ere kũamũ
(Lc 4.31-37)*

21 Ūcuarũmu Jesús repaũ neenana'me sani Capernaum vũ'ejoopona tĩ'aasome. Tĩ'a pa'iu pũaumucuse Jesús judiopãi chi'ivũ'ena kaka che'choasomu repavũ'e chi'i pa'inare.

22 Repaña pãi Jesupi ruã masiku masi che'chokuna asa jñano, "Iku Jesús judiopãi che'chona che'chocheja'che che'choma'ñe ruã masi che'chomu", chiniasome.

23 Reparũmu ũcuavũ'ere pãiu vatire paaku paniasomu. Vatire paakũjekũ Jesús i'kache'te asa cuiku i'kaasomu repaũ.

24 —Jesús, Nazaret raisi'ku chũkuna'te cho'omanejũ'u. Mũ'u pa'iche masimu chu'u. Dios Raosi'kũa'mũ mũ'u. Re'okũ'mũ. ¿Chũkunani cu'achejana saora chini raku mũ'u? —chiniasomu repaũ.

25 Jã'aja'ñe i'kauna Jesús repaũ'te vatire jo'e i'kache ũseku ija'che i'kaasomu:

—Re'omũ. Ũcuamakarũ i'kajũ'ũ. Etajũ'ũ mu'ũ jã'ũre pãiu'te —chiniasomũ Jesús.

²⁶ Jesupi, “Etajũ'ũ”, chikũna vatipi cho'okũna repau pãiu rũa kurukuruasomũ. Ũcuarũmu vati rũa ujachũ'opi cuikũ eta sanisoasomũ.

²⁷ Jesupi vatini eto saouna ña kũkũso pãi ũcuauũko sãĩnechi'a sēniasome.

—¿Je'se pa'ikũjekũ ikũ vati chũ'ũmasikũ? ¿Ëquea'che ikũ mama che'choche? Ikũ Jesupi rũa masikũjekũ chũ'ũto vatijatũ'ka repau chũ'ũñe jachama'ñe cho'ome —chiniasome repaña.

²⁸ Jesús cho'osi'e ñasinapi kueñe pa'inare kuarena asa Jesús pa'iche'te Galilea cheja pa'ina ũcuauũko rũa na'mi asaasome.

*Simón Pedro vao'te Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)*

²⁹ Ũcuarũmu Jesús judíopãi chi'ivũ'e eta Simonna'me Andrés vũ'ena mũa kakaasomũ Santiagona'me Juan.

³⁰ Kaka ñato Simón vao cha'vo ravũna jũ'io ũniasomo. Jã'ajekũna, repaoni vasaokũ chini Jesuni i'kaasome repaña.

³¹ I'kajũna jũ'iko ũhiko'a kueñe sani repao jũtũna chẽa vũouna cha'vosi'e teana chũrũsoasomũ repao'te. Chũrũna repao vajũo ãure ãuasomo repañare.

*Jũ'iva'nare jainũkore Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)*

³² Na'irepa chijajũvana Jesús pa'ivũ'ena pãi jũ'iva'nare peore sajũ vati paanare saasome.

³³ Repajoopo pa'ina rua jainuko Jesús pa'ivú'e jatisa'arona chi'iasome.

³⁴ Chi'irena Jesús jū'inare si'ache ravu paanare jainukore vasosoasomú. Ūcuachi'a vati jainukore pāi sa'navuã pa'isinare peore eto saosokaniasomú repau. Eto saokú repanare vati repau pa'iche'te masijuna kuajú chini ũseasomú repau.

Galilea chejare pa'iu Jesús Dios chū'o chū'vasi'ere kúamú

(Lc 4.42-44)

³⁵ Apeñatato ñami vuni Jesús vū'ejoopo pa'isi'kupi eta pāi peochejana saniasomú, Dioni sēsa chini.

³⁶ Sani te'eú pa'iuana Simón repau'te ja'me pa'inana'me Jesuni ku'eñu chini saniasome.

³⁷ Ku'eju jña ija'che i'kaasome repana repau'te:

—Pāi ũcuanuko mú'ure ku'eme —chiniasome.

³⁸ Chitena Jesús ija'che i'kaasomú repanare:

—Chekújoopoãna sañu mai kueñe pa'ijoopoãna. Jeejoopoã pa'inare ũcuaja'che Dios chū'ore chū'vara chiimú chū'ú. Jã'aja'ñe cho'ora chini raisi'kua'mú chū'ú —chiniasomú repau repanare.

³⁹ Jã'aja'ñe cho'ora chiikújekú Galilea cheja si'achejña ku'iu repacheja pa'ivú'ña judíopāi chi'ivú'ñana si'arumú kaka Dios chū'ore chū'vakú paniasomú repau. Ūcuachi'a vati pāi sa'navuã pa'isinare eto saosokaiú paniasomú repau.

Asi ravu paaku'te Jesús vasosi'ere kúamú
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

40 Ûcuarumũ pãiu asi ravũ paakũ Jesús pa'ichejana sani repaũ ti'jñeñe ro're pũũ ñu'iu ija'che i'kaasomũ:

—Mũ'ure vasomato vasonjũ'ũ chũ'ũva'ure; vajura —chiniasomũ.

41 Chikũna Jesús repaũ'te oiũ repaũni chẽakũ i'kaasomũ.

—Jau, vasora. Vajujũ'ũ —chiniasomũ repaũ'te.

42 Jã'aja'ñe cho'omna asi teana peore ja'jusoasomũ repaũ ca'nivũ pa'isi'e.

43-44 Vaso pi'ni repaũ'te ija'che chũ'ũasomũ repaũ:

—Ñarepajũ'ũ. Chũ'ũ mũ'ure vasosi'e pãi chekũnare kũamanejũ'ũ. Kũama'ñe judío phairi'techi'a ñojaijũ'ũ mũ'ũ vajusica'nivũ. Aperumũ Moisés chũ'ũ jo'kasi'e cu'amajñaruã sa ïsijũ'ũ Diore, pãipi ña mũ'ũ vajusi'ere masia'ju —chini saoasomũ repaũ repaũ'te.

45 Kũamanejũ'ũ chiisi'eta'ni eta sani repaũ'te cho'osi'e pãi ãcuanũkore kũasomũ repaũ. Kũauna pãi ãcuanũko masijũna vũ'ñajoopoã tĩ'acu'aasomũ Jesure, jainũko pãi repaũ'te ñaũu chini chi'ijũna. Jã'ajekũna Jesús pãi peochejare sani paniasomũ. Jã'ata'ni pãi si'ajoopoã raisina jainũko repaũ'te ñaũu chini tuhaasome.

2

*Nũka ku'imava'ure Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)*

1 Te'eumucujña pa'isirumũna Jesús Capernaum vũ'ejoopo co'i pa'ũna pãi asaasome repaũ vũ'e co'i pa'iche.

2 Co'isi'ere asa pāi jainuko repau pa'ivū'ena sani chi'iasome. Pāipi jairepanuko chi'irena Jesús pa'ivū'e timusoasomū. Ūcuaja'che jatisa'aro cacheja pāipi jairepanuko rani timusomūna kueñe pa'icu'aasomū repanare. Jā'aja'ñe pa'inani Jesús Dios chū'ore che'choasomū.

3 Che'chotona umupāi ūcuaka'chapana nūka ku'imava'ure ūhikāa ūhikūni Jesús pa'ivū'ena kuāijū raasome.

4 Rani tī'ato pāipi jairepanuko pa'ijūna repana Jesús nukacheja kueñe tī'acu'aasomū repanare. Jā'ajekūna repavū'e sē'sevūna mūa ūcuachejapi coje racho ūcuacojepi repau ūhikāapi Jesús tī'jñeñena caso ūhaasome repana repava'ure jū'iva'ure.

5 “Iva'ure Jesús vasoja'mū”, chini cuasajū caso ūharena Jesús repana cuasasi'e ña i'kaasomū repava'ure.

—Jmava'ū, mū'ū cu'ache cho'osi'e tūnosōmū chū'ū. Tūnosōsi'e jo'e cuasamaneja'mū chū'ū — chiniasomū Jesús repava'ure.

6-7 Jā'aja'ñe i'kaūna asa judiōpāi che'chona te'ena, “¿Je'se pa'iūna ikū jā'aja'ñe i'kakū? Dios asacuheche'te i'kamū ikū jā'a. Diochi'a pāi cu'ache cho'osi'e tūnosōñe masikū'mū”, chiijū cuasaasome repana.

8 Jā'ata'ni Jesús repana cuasache'te ña masi ija'che i'kaasomū repanare:

—¿Je'se pa'iūna mūsanukona jā'aja'ñe cuasache?

9 Chū'ū ikure, “Mū'ū cu'ache cho'osi'e tūnosōmū chū'ū. Tūnosōsi'e jo'e

cuasamaneja'mu chu'u", chiisi'ere asa, "Joreu'mu iku. Pāi jā'aja'ñe cho'omasinajē'e peome", chiiju cuasame. Jā'ata'ni chu'upi ikure, "Vuni mu'u ūhikāa mini sajū'u", chikuna ikupi vuni nukakuna ñani musanukona, "Jorema'kua'mu Jesús. Repau i'kasi'e ūcuarepa cho'omasimu", chiijacosome.

¹⁰ Chu'u, pāire ja'me paa chini Dios Raosi'ku chejare pa'iu pāi cu'ache cho'oche tūnoñena'me pāi vasoche cho'omasiu pa'iche'te musanukonapi ña masia'ju chini vasokaija'mu chu'u ikure —chiniasomu repau repanare. Chini Jesús nuka ku'imava'ure ija'che i'kaasomu:

¹¹ —Vuni mu'u ūhisikāa mini vū'ena co'ijū'u —chiniasomu.

¹² Chikuna nuka ku'imatesi'ku vuni repau ūhisikāa mini repana pāi ūcuauko ñaju'te etaasomu. Jā'aja'ñe cho'oana ña jñano Dios cho'osi'ere cutuju ija'che i'kaasome repana:

—Jmamarujē'e ija'che cho'oche ñamanapi irumuna ñame mai —chiniasome repana pāi.

Levire Jesús soisi'ere kwamu
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Ūcuarumu Jesús jo'e Galilea chiara ru'tuvana saniasomu. Ūcuachejare sani pa'iana pāi jainuko repauni chi'ijuna repanare che'choku paniasomu repau.

¹⁴ Che'cho pi'ni Jesús ūcuachejapi sani Alfeo mamaku'te Levire pāi chū'unare kuri kookaina pa'ivū'e ñu'ikuni ña i'kaasomu.

—Rani, chu'uni ja'me ku'iu chu'u chū'uñe'te cho'oku pa'ijū'u —chiniasomu.

Chikuna asa, “Jau”, chini vuni ũcuauña'me saniasomũ repau.

15 Na'a pa'isirũmu Jesús repau neenana'me Leví vũ'ere pa'iu ãure ãiu paniasomũ. Ũcuachi'a Roma vũ'ejoopo chũ'unare kuri kookainana'me chekuna pãi cu'ache cho'ona ja'me ñu'ijũ ãure ãijũ paniasome. Reparũmu Jesure ja'me ku'ina rua jainũko paniasome.

16 Repanapi Jesuni ja'me ñu'ijũna ña judíopãi che'chonana'me fariseopãi ija'che sēniasaasome Jesús neenare:

—¿Je'se pa'iuña musanũkonare paaku kuri kookainana'me cu'ache pa'inare ja'me au ãiku? —chinasome.

17 Chitena asa Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—Pãi vajũna ũko cho'оче chiima'me. Jũ'iva'nata'ni ũko cho'оче chiime. Chu'ũ ũcuaja'che pãi, “Re'onaa'me chũkuna”, chiinani, “Cu'ache cho'оче ũhasõ re'oja'che pa'ijũ'ũ”, chisa chini cajesi'kũma'mũ icheja cheja. Pãi, “Cu'ache pa'inaa'me chũkuna”, chiiiva'narechi'a, “Musanũkona cu'ache cho'оче ũhasõ re'oja'che pa'ijũ'ũ”, chisa chini cajesi'kũa'mũ chu'ũ —chinasomũ repau.

Dioni sēejũ au ãima'ñe pa'iche'te Jesuni sēniasasi'ere kũamũ

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

18 Ũcuarũmu Juan neena Dioni sēejũ te'eñoã au ãima'ñe paniasome, fariseopãi neena ũcuaja'che. Jã'aja'ñe cho'ojũna pãi chekuna

Jesús pa'ichejana sani ija'che sēniasaasome repaũ'te:

—Juan neena Dioni sēejũ te'eñoã ãu ãima'ñe pa'ijũasome, fariseopãi neena ũcuaja'che. Mũũ neena, ¿je'se pa'iauna jã'aja'ñe cho'ojũ pa'ima'ñe? —chinasome.

19 Chitena Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—Pãi romi vejani majapãina'me repanare kueñe pa'inare peore soni chi'i ãu ãime. Romi vejaku pa'iauna ãu ũsecu'amũ.

20 Na'a pa'isirũmũ repaũ'te chekũnapĩ sasõjanaa'me chekũchejana. Jã'arũmata'ni repaũni oijũ ãu ãimairo pa'ijanaa'me repana —chinasomũ Jesús repanare.

21 Reparũmũ pãi te'ena aperũmũ che'chosi'ena'me mama che'choche ũcuapa'rũva cuasañũ chini aperũmũ che'chosi'e ũhacuheasome. Chekũnata'ni mama che'choche asacuheasome. Jã'ajekũna Jesús repanani chũ'vakũ ija'che i'kaasomũ:

—Aikãarũji che'resõru mamase'rechoji che're aikãana põ juhamanaa'me pãi. Jã'aja'ñe juha pi'ni choaru aikãarũ mamase'recho põ juhasikãarũjekũ rueni ji'rosõũna na'a ũjacoje che'remũ.

22 Ūcuachi'a pĩsi ũche cono mama cho'oni va'iva'na ca'nituru aituruna ro'vemana'a'me pãi. Aituruna ro'veru conopi kosani saũ che'resõ turujẽ'e cho'osõkũ pĩsi ũche cono ũcuaja'che cho'osõmũ. Jã'ajekũna pãi pĩsi ũche cono mama cho'oni turu mamaturuna ro'veme. Mamaturuna'ni che'rema'ñe rupũ saũmũ. Jã'ajekũna

cono kosa ñu'ia ja'ñusōma'mu —chiniasomu
Jesús repanare.

*Jesús neena p̄aumucusena trigocha'charuã
pura ãisi'ere kuamu*

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Ūcuarumu Jesús p̄aumucusena repau
neenana'me trigo chiopi saiju paniasome. Saiju
repau neena trigocha'charuã pura ãniasome.

²⁴ Jã'aja'ñe cho'ojuna ña fariseopai i'kaasome
repau'te.

—Ñajũ'u. ¿Je'se pa'iana mu'u neena
p̄aumucuseta'ni cho'oche cho'oche? —
chiniasome.

²⁵ Chitena,

—¿Aperumu pa'isi'ku David cho'osi'ere
kuaju mai aipai tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe
m̄sanukona? Ija'che kuamu repa:

²⁶ Abiatar judío phairipai ũcuanuko chũ'urumu
David repau'te ja'me pa'inana'me
ãucuhakuna

Dios v̄'ena kaka Diopi pojoa'ku chini judío
phairipai t̄osi'ere pã mini aiu
repau'te ja'me pa'inare ãuku ãniasomu.

Dios phairipãichi'a ãijũ'u chiisi'ere ãnisōasomu
repau David,

chiimu —chiniasomu Jesús repanare.

²⁷ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kaasomu
repanare:

—Aperumu Dios pã ũcuanukore
p̄aumucujña jo'kaasomu. Chareparo Dios pãire
cho'oasomu. Repanare cho'o pi'ni p̄aumucujña
jo'kaasomu, p̄aa'ju chini. Pa'ivesache'te

jo'kamaꝝ pa'ire'oumucujñachi'a jo'kaasomꝝ
 Repaꝝ.

²⁸ Jã'ata'ni chũ'ũni Dios Raosi'kũni
 pꝛaumucusena cho'ochẽ'te chũ'ũto re'omꝝ —
 chiniiasomꝝ repaꝝ.

3

Cu'ajũtura paaku'te Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Ũcuarũmũ Jesús judíopãi chi'ivũ'e jo'e kakaasomꝝ. Kaka ñato pãiu ũcuavũ'ere cu'ajũtura paaku paniasomꝝ.

² Repavũ'e chi'isina pãi Jesure rũa pãiñaasome. “¿Jesús iumucuse pꝛaumucusena cu'ajũtura paaku'te vasoja'ũ?”, chini ñaasome repana. Repaũji cho'oũna ña repaũni cu'ache i'kañũ chini cha'aasome repana.

³ Ũcuarũmũ Jesús cu'ajũtura paaku'te ija'che i'kaasomũ:

—Vũni rani pãi chenevũ'te nukajũ'ũ —
 chiniiasomũ.

⁴ Chini chekũnare pãi ija'che i'kaasomũ repaũ:— Pꝛaumucujñana chekũnani re'oja'che cho'okaito, ¿re'okũ? Jã'apãani, ¿cu'ache cho'ore'okũ? Ũcuachi'a, ¿chekũnare vasore'okũ? Jã'apãani, ¿vanisõre'okũ repanare? —chiniiasomũ Jesús. Chiito i'kamaneasome repana.

⁵ Jã'ajekũna Jesús repanare pe'rukũ ñaasomũ. Pãi oimanajejũna rũa sũmaneasomũ repaũ'te. Ũcuarũmũ Jesús cu'ajũtura paaku'te jo'e ija'che i'kaasomũ:

—Mũ'u jũtu sauũ'ũ'u —chinasomũ. Chikũna sauũna repajũtu teana re'ojajũtu care'osoasomũ.

⁶ Ũcuarũmũ fariseopãi Jesupi jã'aja'ñe cho'ouna ña ũcuavũ'epi eta mua, Jesure vanisojachere care'vañu chini Herode'te pãi chũ'ũkũ'te chiinana'me chi'i cutuasome.

Pãi rũa jainũko Jesure tuhajũ chiara rũ'tũva chi'isi'ere kũamũ

⁷ Ũcuarũmũ Jesús repaũ neenana'me vũ'ejoopo eta chiara rũ'tũvana saniasomũ. Repaũ sanisosirũmũ pãi rũa jainũko Galilea cheja cana tuhaasome repaũ'te.

⁸ Chekũna pãi ũcuaja'che repaũ cho'osi'ere asa rũa jainũko tuhaasome repaũ'te, Judea cheja cana, chekũna Jerusalén vũ'ejoopo cana, chekũna Idumea cheja cana, Jordán chiacha chekũkã'ko cana, Tiro vũ'ejoopo cana, Sidón vũ'ejoopo cana.

⁹ Ũcuarũmũ Jesús pãipi jairepanũko pa'ijũ repaũni rũa tĩ'tijũna, “Choovũ care'vakaijũ'ũ chũ'ũre”, chinasomũ repaũ neenare.

¹⁰ Repaũ pãi jainũko jũ'inare vasosi'kũjekũna chekũna jũ'iva'na repaũ'te tĩ'a kueñe raniasome chẽse vajuñu chini.

¹¹ Ũcuachi'a vati paana Jesuni ña repaũ ti'jñeñena ro're pũũ ñu'ijũ ũjachũ'opi cuijũ ija'che i'kaasome:

—Dios Mamakũ'mũ mũ'u —chinasome.

¹² Jã'aja'ñe i'kato, jo'e i'kache ãseasomũ Jesús repanare, repaũ pa'iche'te kũamanea'jũ chini.

Jesús Dios chũ'o chũ'vajanani saora chini docerepanare chẽasi'ere kũamũ
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

13 Ûcuarũmũ Jesús aikũtina mani pa'iu ãmũpãire repaũ'te ãanarechi'a soniasomũ. Sokũna saniasome repana.

14 Satena Jesús docerepanare chẽaasomũ, repaũ'te ja'me pa'ijanare, Dios chũ'ore chũ'vaa'jũ chini repaũ saojanare.

15 Chẽa jũ'iva'nare vasomasichena'me, vati eto saomasiche chũ'ũ jo'kaasomũ Jesús repanare, sani cho'o'jũ paarũ chini.

16 Repaũ chẽa jo'kasina docerepana mamia'me ie: Charo Simonni chẽaasomũ repaũ. Chẽa Jesús repaũ'te jo'e mami cheke Pedro'te ve'oasomũ.

17 Zebedeo mamachĩi ãcuachi'a Santiagona'me Juanre chẽaasomũ repaũ. Chẽa repanare cheke mami Boanerge'te ve'oasomũ repaũ. "Boanerges" chini "Okoko curu chĩiva'na" chĩimũ.

18 Ûcuaja'che Andrere, Felipe'te, Bartolomere, Mateo'te, Tomare, chekũre Santiago'te Alfeo mamakũ'te chẽaasomũ. Tadeo'te ãcuachi'a chẽaasomũ repaũ. Chekũre Simonre ãcuachi'a cananistapãi ja'me pa'ikũ'te chẽaasomũ repaũ.

19 Ûcuachi'a Judas Iscariote'te chẽaasomũ repaũ. Na'a pa'isirũmũ repaũ Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'jũ chini chekũnani ãsiasomũ.

Pãi Jesure, "Vatini paakũ si'ache cho'omasimũ", chĩisi'ere kũamũ
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

20 Ûcuarũmũ Jesús repaũ neenana'me vũ'ena kakaasomũ. Kaka pa'iũna, jainũko pãĩ jo'e chi'iasome repaũ'te. Jainũko chi'irena ãũ ãĩcu'aasomũ repaũ'te repaũ neenare ũcuachi'a.

21 Ûcuarũmũ Jesús majapãĩ repaũ cho'okũ pa'iche'te asa, “Vẽ'veũ cho'osõcosomũ repaũ”, chini cuasa saniasome repaũni chẽa tũichejana saũũ chini.

22 Ûcuarũmũ judĩopãĩ che'chona Jerusalén vũ'ejoopo raisina Jesure cu'ache cutuasome.

—Vati chũ'ũkũ'te Beelzebu'te, ca'nivũ'te paamũ Jesús. Ûcuajũ cho'okaiũna vati ũcuajanare eto saomasimũ repaũ —chiniasome repana.

23 Jã'aja'ñe i'karena asa Jesús repanare soni ija'che i'kaasomũ chũ'vara chini:

—Vati ai ũcuaja'ia'te, ¿je'se eto saokũ?

24 Pãĩ ũcuate'echeja pa'inapi sãĩñechi'a cavani vaijũ si'asõjanaa'me.

25 Ûcuachi'a majapãĩichi'api ũcuate'evũ'e pa'inapi sãĩñechi'a cavani majapãĩ sẽjosõjanaa'me.

26 Ûcuachi'a vati aipi repaũ neenana'me sãĩñechi'a cavato repaũ chũ'ũñe si'asõmũ.

27 'Pãĩũ ruã kokajũ repaũ vũ'ere pẽ'jeto ñaacu'amũ repaũ cu'amajñaruã. Charo repaũni chẽa quẽo sũotota'ni repaũ neemajñaruã tũtesõre'omũ —chiniasomũ Jesús repanare.

28 Ûcuarũmũ Jesús judĩopãĩ che'chonare jo'e ija'che i'kaasomũ:

—Ie chũ'o ũcuarepare i'kamũ chũ'ũ mũsanũkonare: Dios, pãĩ cu'ache cho'osi'ena'me

cu'ache cutuche si'ache tũ'nesõja'mũ. Tũ'nesi'e jo'e cuasamaneja'mũ Repau.

29 Repau Rekocho'te cu'ache cutusi'eta'ni jmamakarujẽ'e cavesũma'ñe cuasakũ ro'iche chũ'uja'mũ Repau. Jã'are ai cuasakũ pa'ija'mũ Repau —chiniasomũ repau.

30 Repana judiõpãi che'chona, “Jesús vatire paamũ”, chiijũna jã'aja'ñe i'kaasomũ repau Jesús repanare.

*Jesús pũka'ko repau cho'jechũina'me repaũni ñaũu chini saisi'ere kũamũ
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)*

31 Ũcuarũmũ Jesús pũka'ko repau cho'jechũina'me ũcuau pa'ivũ'ena rani tĩ'a ve'sena canũkaasome. Ve'sere pa'ijũ chekũnapi kaka repau'te soikaarũ chini i'kaasome repana.

32 Ũcuarũmũ pãi Jesuna'me rua jainũko chi'i rũhiso'koro ñu'inapi ija'che i'kaasome repau'te:

—Mũja'ko, mũche'uchũina'me mũ'ũre ku'ejũ raisina ve'sere pa'ime —chiniasome repana.

33 Chitena Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—¿Kaoa'o chũ'u ja'ko? ¿Keejanaa'ñe chũ'u cho'jechĩi? —chiniasomũ.

34 Chini pãi repau'te chi'i ñu'inani ñakũ i'kaasomũ repau.

—Inaa'me chũ'u ja'koromijana. Ũcuachi'a inaa'me chũ'u cho'jechĩijana.

35 Dios chũ'ũñe asa jachama'ñe cho'ona chũ'u cho'jechĩijanaa'me. Ũcuaja'che chũ'u ja'koromijanaa'me repana —chiniasomũ Jesús repanare.

4

*Trigo chu'chusi'ere cuasakũ kũamũ Jesús
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)*

¹ Ũcuarũmũ Jesús chiara rũ'tũva'te pa'ia jo'e chu'vakũna rũa jainũko pãi repaũ pa'ichejana chi'iasome. Pãipi jairepanũko rani chi'irena choovũna tuni pũuasomũ repaũ. Pãita'ni chiara rũ'tũva'te paniasome.

² Ũcuarũmũ Jesús choovũ'te ñũ'ia repanani chu'vakũ ija'chere cuasakũ rũa kũaasomũ:

³ —Asarepajũ'u, mũsanũkona. Pãiu trigo'te chu'chura chini chiona saniasomũ.

⁴ Sani tĩ'a pachu ku'ia chu'chukũna trigocaã te'era'karũã ma'ana tuã'tuaasomũ. Ma'ana tuã'tuaũna pĩ'ava'napi rani ãkuesõasome repara'karũã.

⁵ Chekũra'karũãta'ni cata pa'ichejana cha'o jmamakarũ pa'ichejana tuã'tuaasomũ. Cha'o sũ'serũchi'a pa'ichejata'ni na'mi aineeasomũ repara'karũã.

⁶ Na'mi aineesi'eta'ni ũsũũji rũarepa asukũna uu phã'pha jũnisõasomũ repasañarũã, chitapi peokũ.

⁷ Chekũra'karũã miu pa'ichejana tuã'tua miuna'me ainee miupi ju'je vẽasõũna trigo kũĩmaneasomũ.

⁸ Chekũra'karũãta'ni re'oja'che cha'o pa'ichejũana tuã'tuasira'karũãjekũ re'oja'che ainee ju'a ñaniasomũ. Te'era'karũ aineesi'ñũ te'echa'chava treintarepara'karũã pa'icha'cha ju'a ñaniasomũ. Chekũra'karũã aineesi'ñũã sesentarepara'karũã pa'icha'cha ju'a ñaniasomũ.

Chekura'ñuruã cienrepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu —chiniasomu Jesús.

⁹ Ûcuarumu Jesús repanare pã ija'che i'kaasomu:

—Chu'u chu'vache asa chëa cho'ouana ùcuanuko asa chëajũ'u —chiniasomu repau.

Repau cuasaku kuasi'ere te'erũhiñe kwamu Jesús

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Repana pã sanisosirumu Jesús te'eu pa'iana repau neenana'me chekuna repau'te chiina repau cuasaku kuasi'e asavesuju te'erũhiñe kuaa'ku chini sëniasaasome repau'te.

¹¹ Sëtena Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Musanukonani chu'u neenajejuna Diopi ñsemauna Repau'chi'a masiche te'erũhiñe kwamu chu'u, asamasia'ju chini. Jã'ata'ni chekunare chu'ure cuasacuhenare Repau'chi'a masiche chu'u cuasacheji kwamu chu'u, asanata'ni asavesuajju chini.

¹² Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ijanaa'me repana. Ûcuaja'che asanata'ni asavesujanaa'me repana. Pã chu'u chu'o asa chëa repana cu'ache cho'ochete ùhasõru Dios repana rekoñoã cu'ache pa'iche tãnosõ jo'e cuasamaneja'mu —chiniasomu Jesús repanare.

Trigo chu'chusi'ere repau cuasaku kuasi'ere te'erũhiñe kwamu Jesús

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Ûcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kaasomu repanare:

—¿Chũ'u cuasaku kuasi'e asavesũche m̄sanũkona? Jã'a pa'ito chũ'upi jo'e cuasaku kuato, ¿je'se asamasijanaa'ñe m̄sanũkona?

14 Ija'chea'me jã'a chũ'u cuasaku kuasi'e: Trigo chu'chuna chio si'acachio ku'ijũ chu'chume. Dios chũ'o chũ'vana ũcuaja'che chejña si'achejña ku'ijũ Dios chũ'o pãĩ ũcuaukore chũ'vame. Trigo chu'chucheja'chea'me Dios chũ'o chũ'vache.

15 Trigora'karũã te'era'karũã ma'ana tuãni chejapi ruarepa jũjakuna kakama'mũ. Trigo-caã chu'chusicaã chejapi ruarepa jũjakuna kakama'ñeja'ñe pãĩ te'enare repana rekoñoã Dios chũ'o kakama'mũ. Asanareta'ni vati aipi ũsemũ repanare, Dios chũ'o asa chẽamanea'jũ chini.

16 Ũcuachi'a cata pa'ichejña tuã'isicaã na'mi ainesĩ'eta'ni chita saĩmaũ na'mi jũnisõmũ. Pãĩ ũcuachi'a te'ena Dios chũ'o asa teana pojoju cuasame.

17 Jã'ata'ni repanapi Dioni cuasajũna pãipi cu'ache i'kajũna chekurũmũ repanani cu'ache ti'jñekũna masi cuasamanajeju Dios chũ'o repana cuasache na'mi jo'kasõme.

18-19 Ũcuachi'a miu pa'ichejña tuã'tuasira'karũã miuna'me aĩneemũ. Jã'ajekũna miu sũkipi ju'jekũna kũima'ñe jũnisõmũ repara'ñũã. Pãĩ ũcuachi'a te'ena Dios chũ'o asa chẽa Repaũ chũ'ũñe cho'onata'ni ũhasõme. Repana cho'oche'te kurina'me pösere cheke si'ache ruarepa cuasaju Dios chũ'o repana asa chẽa cuasache cavesũ ũhasõme.

20 Ũcuachi'a cheja re'ojachejana tuã'tuasicaã

re'oja'che ainee re'oja'che kũĩñeja'ñe re'oja'che pa'ime pãi. Dios chũ'o asa chẽa Repau chũ'u jo'kasi'e cho'ojũ pa'ime. Repana te'ena trigoñũ treintarepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñũãja'ñe re'oja'che pa'ime repana rekoñoã. Chekũna sesentarepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñũãja'ñe na'a ruã re'oja'che pa'ime. Chekũna cienrepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñũãja'ñe jo'e na'a ruã re'oja'che pa'ime Repau chũ'uñe cho'ona — chiniasomũ Jesús repanare.

*Pãiu uoturopũ chũo tuochete kũamũ
(Lc 8.16-18)*

²¹ Ũcuarũmũ Jesús jo'e i'kaasomũ repanare.

—Pãiu uoturopũ ra chũoni totoroji jao nukoma'mũ. Ũcuaja'che kãiko'a vũ'evũna nukoma'mũ. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe uoturopũ chũoni mũmũna tuomũ re'oja'che miañe ñoa'kũ chini.

²² Diopi ãsekũna pãi Repau chũ'o asavesusi'e na'a pa'isirũmũ peore rũhiñe kuaja'mũ Repau, asamasia'jũ chini. Ũcuachi'a Repau'chi'a masiche na'a pa'isirũmũna peore kuaja'mũ Repau.

²³ Chũ'u i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuauko asa chẽajũ'u —chiniasomũ Jesús repanare.

²⁴ Ũcuarũmũ Jesús jo'e i'kaasomũ repanare.

—Chũ'u chũ'vache cuasarepajũ pa'ijũ'u. Mũsanũkona chũ'u chũ'vache asa chẽa jachama'ñe cho'ojũ pani chũ'ũpi cho'okaiũna si'arũmũ na'a ruã masina pa'ijanaa'me. Asa jachani vesũjanaa'me.

25 Pãi, chũ'ũ chũ'vache asa jachamana si'arũmũ na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me. Cho'okaija'mũ chũ'ũ repanare, chũ'ũ chũ'vache'te na'a rua masia'jũ chini. Jã'ata'ni chekũna chũ'ũ chũ'vache asanata'ni masi cuasamarũ chũ'ũpi cho'okũna repa na jmakarũ masiche cavesũsõjanaa'me — chiniasomũ Jesús repanare.

Otera'karũã tãũna aineesi'ere cuasakũ kũamũ Jesús

26 Ũcuarũmũ Jesús repanare pãi jo'e chũ'vakũ ija'chere cuasakũ kũaasomũ:

—Dios chũ'ũñe cho'ona pa'iche ija'chea'me: Pãiu otera'karũã tãasomũ.

27 Tã pi'ni ñami kãimũ repaũ. Kãni vuni jo'e cho'oche cho'omũ. Jo'e na'ũna jo'e kãimũ repaũ. Jã'aja'ñe cho'oto si'arũmũ ñami umucujña repaũ tãsi'e aineekũ pa'imũ. Tãsi'e ñoma'ñe aineeñe vesũmũ repaũ.

28 Charo repara'ñũũã aineemũ. Cho'je repara'ñũũã ju'a ña'imũ. Ju'a ñani repara'karũã pa'imũ.

29 Pa'ũna tãsi'kũ va'tipi repara'ñũũã verisõmũ —chiniasomũ Jesús repanare.

Mostazara'karũã pa'iche'te cuasakũ kũamũ Jesús

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

30 Ũcuarũmũ Jesús repanare pãi jo'e ija'che chũ'vaasomũ:

—Dios chũ'ũñe cho'ona, ¿keeja'cheja'che pa'iche? Repa na pa'iche'te kũara chini, ¿keeja'chere cuasakũ kũaja'che chũ'ũ?

31 Ija'chere kuara: Mostazara'karuã rua jmara'karuãa'me.

32 Jã'ata'ni pãipi tãru sũkiñuã ɯjañuãpi ka ɯjaka pa'iñuã aineeuna pĩ'ava'na ũcuaka vu'evuãre chu'rujachejñare tuhiju pa'ime — chiniasomu Jesús.

Jesús pãire chu'vakɯ cuasakɯ kuasi'ere kuamɯ

(Mt 13.34-35)

33 Jesús repanare pãi chu'vakɯ repaña asamasichetu'ka cuasakɯ kuaasomu.

34 Repanare chu'vakɯ cheke i'kamañe ũcuau cuasachechi'a kuaasomu repau. Jã'ata'ni chekuna pãi peorumu repau neenare repau kuasi'e te'erũhiñe kuaasomu, asamasia'ju chini.

Jesupi chũ'ũuna tutachena'me fa'ache cuhasi'ere kuamɯ

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

35 Ũcuau mucuse na'icuhatona Jesús repau neenare ija'che i'kaasomu:

—Ira chiara chekukã'kona jẽñu mai — chiniasomu.

36 Chikuna repanare pãi jo'ka repau neenapi Jesure choovu pa'iku'te jẽaasome. Jẽajuna pãi chekuna chekuvuãpi ja'me jẽniasome.

37 Jẽ'ejuña chiara tutaku fa'aku ja'ñuku choovu oko timusopi'raasomu.

38 Jã'aja'ñe cho'okɯ pa'ito Jesús choovu tutipɯ kãiu paniasomu kãipɯji ũhiu. Choovɯji runisocuhakuna ũcuau ũhichejana mua ija'che i'ka vuosome repau'te:

—¡Masiu, runisõcuhome mai! ¿Chukuna'te oima'ku mu'u? —chiniasome.

³⁹ Chitena jñano vñi tutachena'me chiara fa'ache'te ija'che i'kaasomu repau:

—¡Tutachena'me fa'ache cuhajũ'u! — chiniasomu repau.

Chikuna tutachena'me fa'ache teana ũcuapa'rũva cuhaasomu. Jo'e re'oja'ira cuhaasomu chiara.

⁴⁰ Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús repau neenare i'kaasomu.

—¿Je'se pa'ina musanukonare ruarepa vajuchukũ? Chu'ure masi cuasama'me musanukona —chiniasomu repau.

⁴¹ Chikuna vajuchuju rã cuasaju sãinechi'a sēniasaasome repana.

—¿Keeja'iujekũ ikũ jã'aja'ñe cho'oku? Ikupi chũ'uuna tutasi'e cuhasõmu, fa'asi'ejẽ'e ũcuaja'che —chiniasome repana Jesús neena.

5

Gadara cheja cava'ure vati paava'ure Jesús etokaisi'ere kũamũ

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Ũcuarũmu Jesús repau neenana'me chiara chekukã'ko cacheja Gadara chejana jēni tĩ'a matena pãiu vatire paaku eta tijñaasomu Jesure.

²⁻³ Repau si'arũmu pa'ichejapi pãi tãchejñapi etaasomu. Repau'te pãi chẽañu chiito chẽacu'aasomu. Cũnamejẽ'e repau'te vēcũ'aasomu.

⁴ Pãi repau'te ruarepañoã cũnameãpi vēesi'eta'ni si'arũmu cũ'a jũjña vēesi'e tuteso

repau'te véesimeã jmarĩiruã tutesoasomu repau.
Jmamakarujê'e chẽacojñomaneasomu repau.
Chẽacu'aasomu.

⁵ Si'aumucujña si'añami aikũjñana'me pãi
tãchejñare peore ku'ia cuiku catapuãpi meñe asi
vaiu paniasomu repau.

⁶ Jesupi Gadara chejana repau pa'ichejana
tĩ'auna so'opi ña vatire paaku Jesús nukachejana
raniasomu. Vu'vu rani Jesús ti'jñeñena ro're puu
ñuniasomu repau.

⁷⁻⁸ Ro're puu ñu'iauna Jesús ija'che i'kaasomu
repau'te:

—Vati, ikure eta jo'ka saijũ'u —chiniasomu
repau.

Jã'aja'ñe chikuna vatire paaku cuiku
i'kaasomu repau'te:

—Jesús, Cunaumu Pa'iku Dios Mamaku, ¿ũque
raiku mu'u? Dios ñaku'te ie sēemu chu'u mu'ure:
Asi cho'omanejũ'u chu'ure —chiniasomu repau.

⁹ Chikuna Jesús vatire ija'che i'kaasomu:

—¿Ëquemamiu'u mu'u? —chiniasomu
repau'te.

—Chukuna jainuko pa'inajeju, Vati Kuanupu
ve'eme —chiniasome vati.

¹⁰ Ūcuarumu vati ruarepañoã i'kaasome
Jesure— Chukuna'te chekucheja saomanejũ'u
—chiniasome.

¹¹ Ūcuacheja kueñere aikũti caripa'te
jo'chasēse kuanupu ãure mu'kaju ãiju
paniasome.

¹² Ūcuarumu vati Jesure rua i'kaasome—
Chukuna'te etoni jo'chasēse sa'navuã kakache
ũsemanejũ'u; kakañu chukuna —chiniasome.

13 Jã'aja'ñe i'kaju ruarepa sějuna Jesupi, “Jau”, chikuna repa vati eta sani jo'chasěseva'nani kakaasome. Vatipi kakarena jo'chasěseva'na teana ũcuanuko vu'vu aikūti ũjakūti caripaji chiarana tuã'tua ru'tu jūnisoasome. Chekurumu jo'chasěseva'na dos milrepana pa'icosome.

14 Jã'aja'ñe cho'orena ña repava'nare kuirasiva'na kuañu chini vu'vusoasome vu'ejoopo canana'me repachejña po'ña canare. Kuarena asa cho'osi'ere ñañu chini eta saniasome pã.

15 Sani Jesús pa'ichejana tĩ'a, vati paasi'kure ñaasome repa. Kãa peosi'ku churata'ni kãa ju'ia ñuniasomu repa. Ũcuaja'che vė've cho'osi'kupi rūhiñe cuasakuna ña kukusoasome repa.

16 Ũcuarumu vati paasi'kure cho'osi'ena'me jo'chasěse ru'isi'e ñasina chekunani kuaasome.

17 Kuarena asa pã Jesure rua i'kaasome,
—Icheja pa'ima'ñe saijũ'u mu'u —chijũ.

18 Ũcuarumu Jesús co'ira chini choovana jo'e tuniasomu. Co'ipi'rakuna vati paasi'ku repa'te ja'me sasa chini rua sėniasomu.

19 Jã'ata'ni Jesús repa'te saiche ũseku ija'che i'kaasomu:

—Mu'u majapã pa'ichejana sani mu'ure Dios cho'okaisi'ere kujũ'u. Dios mu'ure oiu cho'okaisi'ere kujajijũ'u repanare —chiniasomu Jesús repa'te.

20 Jã'aja'ñe i'kauna repa vati paasi'ku vu'ñajoopoã Decápolis cheja cajoopoã dierepajoopoã ku'ia Jesús repa'te cho'okaisi'ere

peore ũcuajooṗoã canare kuaasomu repau.
Kuauna pãi asa rua jñanoasome.

*Jairo mamakona'me chie ravu jũ'iko'te Jesús
vasosi'ere kamu*

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús choovũji chiara chekukã'kona jo'e jëni co'iasomu. Jëni tĩ'a chiara ru'tuva'te pa'iana pãi jainuko chi'iasome repau'te.

²² Reparumu Jairo judíopãi chi'ivũ'e chũ'uku Jesús pa'ichejana ranciasomu. Rani tĩ'a Jesure ña repau ti'jñeñe ro're ruu ñuniasomu repau.

²³ Ro're ruu ñu'iu Jesure rua sëniasomu, ija'che i'kaku:

—Chu'u chĩiva'o jñnisõpi'ramo. Sani repao'te chëa vasokaijũ'u vajua'ko —chiniasomu repau.

²⁴ Chikuna asa Jesús ũcuauña'me saniasomu. Ũcuaja'che pãi jainuko Jesuna'me saiju jũjo jã'keju saniasome repau'te.

²⁵ Ũcuaja'che romio, docereraũsurumu chie ravu jũ'iko ja'me paniasomo.

²⁶ Ækochaipãi rua ũko cho'ote'easome repao'te. Rua ũko si'ache cho'ojuna na'a rua jñniasomo repao. Ækore kooko kuri peore repao paasi'e ro'isoasomo repao vajura chini.

²⁷ Aperumu Jesús cho'оче pãi vasoche asasi'kojeko pãi kuanupu joopoji rani Jesús cho'jepi repau ju'ikãana chëaasomo repao.

²⁸ Ija'che cuasaasomo repao: “Jesús ju'ikãa chëanijẽ'e vajuja'mo chu'u”, chiio cuasako chëaasomo repao.

29 Chēaona chie raisi'e churata'ni teana cuhasomꞫ repao'te. CuhasoꞫna repao vajꞫsi'ere cuasaasomo repao.

30 VajꞫona Jesús repaꞫ repao'te vasosi'e repaꞫ rekocho masikꞫ chꞫri peore repakã'jño ña sēniasomꞫ repaꞫ.

—¿Neepi chꞫ'Ɜ ju'ikãa chēare? —chiniasomꞫ repaꞫ.

31 ChikꞫna repaꞫ neena ija'che i'kaasome repaꞫ'te:

—Pāiva'na si'acakã'jño tī'time mꞫ'Ɜre. Jã'ata'ni, “¿Neepi chꞫ'Ɜre chēare?”, sēniasomꞫ mꞫ'Ɜ —chiniasome repaꞫna.

32 Chiisi'eta'ni Jesús repaꞫ'te chēasi'kore ñara chini si'acakã'jño ñakꞫ paniasomꞫ.

33 ÑakꞫna repao jū'isi'ko vajꞫchꞫko kurukuruo repao'te vasosi'e masiko rani repaꞫ'te ti'jñeñe ro're ñu'io peore kꞫasomo repaꞫ'te.

34 KꞫaona asa Jesús i'kaasomꞫ repao'te.

—MꞫ'Ɜva'o, “IkꞫ chꞫ'Ɜre vasoja'mꞫ”, chiio cuasasi'kojeko vajꞫcuhasi'koa'mo mꞫ'Ɜ. Sani re'oja'che pa'ijũ'Ɜ chura —chiniasomꞫ Jesús repao'te.

35 RepaꞫ Jesús chuta'a i'katona, pāi Jairo vꞫ'e pa'isina rani i'kaasome Jairo'te.

—MꞫ'Ɜ chīiva'o jūnisōcuhasi'koa'mo. MasiꞫ'te jo'e i'kamanejũ'Ɜ —chiniasome repaꞫna Jairo'te.

36 RepaꞫna i'kasi'e Jesús asa jachakꞫ Jairo'te ija'che i'kaasomꞫ:

—VajꞫchꞫmanejũ'Ɜ. MꞫ'Ɜpi, “ChꞫ'Ɜ chīiva'ore vasokaija'mꞫ Jesús”, chīiꞫ cuasato

mũ'u chĩiva'o vajũja'mo —chinasomũ repaũ repaũ'te.

³⁷ I'ka pi'ni Jairo vũ'ena saniasomũ repaũ Pedrona'me Santiagona'me Santiago cho'jeũ Juan. Pãi chekunare saiche ãseasomũ Jesús.

³⁸ Sani judiõpãi chi'ivũ'e chũ'ũku vũ'ena tĩ'a ñato pãi jainũko pa'ijũ rũa asojũ otapi oijũ cuijũ cho'oasome.

³⁹ Ña kaka i'kaasomũ repaũ repanare.

—¿Je'se pa'ĩna mũsanũkona rũa ota oijũ rũa asojũ cho'oche? Jũnisõsiva'oma'mo iko. Rupaũ kãisiva'oa'mo —chinasomũ repaũ repanare.

⁴⁰ Jã'aja'ñe i'kakũna asa jachajũ Jesure pãisoasome repaũ. Pãisojũna repanare ãcuanũkore etoasomũ repaũ. Etochuha repava'o pa'ĩruupũna jũnisosiva'o pũka'kupãina'me repaũ'te ja'me pa'inare cuaakũ kakaasomũ repaũ.

⁴¹ Kaka Jesús jũ'isiva'o jũtũna chẽaku i'kaasomũ.

—*Talita, cumi* —chinasomũ Jesús repava'ore. (“*Talita, cumi*” chini “*Romichĩiva'o, vũni nũkajũ'ũ*” chiimũ tũichũ'o.)

⁴² Jã'aja'ñe i'kaũna repava'o docerapaũsurũmũ pa'iko vajũrani teana vũni nũka kuniasomo. Vũni nũka ku'iona repaũna pãi ña kũkũsoasome.

⁴³ Ũcuarũmũ Jesús repanare pãi rũa chũ'ũasomũ,

—Iva'ore chũ'ũ vasosi'e chekunare pãi kũamanejũ'ũ —chiimũ. Ũcuachi'a repaoni ãure ãua'jũ chini chũ'ũasomũ repanare.

6

Jesús Nazaret vñ'ejoopo pa'isi'ere kuamũ
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jã'aja'ñe cho'ocuha ũcuachejapi eta repaũ pa'irepajoopona co'iasomũ Jesús, repaũ neenana'me.

² Co'i pa'iu pũaumucuse judíopãi chi'ivũ'ena kaka che'choasomũ repaũ. Che'chokũna pãi asa jñano i'kaasome.

—¿Je'se cho'okũ ikũ repaũ che'chomasiche che'cheũ? ¿Neepi ikũre che'chore? ¿Je'se cho'okũ ikũ Diochi'a cho'omasiche cho'оче che'cheũ?

³ Ijoopo pa'ikũ chooko'ña cho'okũ'mũ ikũ Jesús. María mamakũ'mũ. Jã'ana Santiagona'me Josena'me Judana'me Simón maa'chua'mũ ikũ. Repaũ cho'jeromi ũcuaja'che ijoopo'te maina'me pa'ime —chiniasome repana.

Jã'aja'ñe cuasanajejũ repaũ i'kache jachaa-some repana.

⁴ Ũcuarũmũ Jesús repanare i'kaasomũ.

—Dios chũ'o kũakaikũ aineesijoopo pa'inana'me repaũ majapãichi'a repaũ kũache Dios chũ'o asa jachame. Mũsanũkona ũcuaja'che ijoopo chũ'u aineesijoopo pa'ina chũ'u kũache Dios chũ'o asa jachame — chiniasomũ Jesús repanare.

⁵ Repanapi repaũni cuasamarũna Diochi'a cho'omasiche rũarepa cho'o ñomaneasomũ Jesús repajoopo pa'irũmũ. Pãi jũ'iva'nare te'eva'nare jũjñapi chẽa vasoasomũ.

⁶ Repana pãi repaũ'te masi cuasama'ñere cuasakũ jñanoasomũ Jesús. Reparũmũ Jesús

vũ'ñajoopoã kueñe pa'ijoopoã ku'iu che'chokũ paniasomũ.

Dios chũ'ore chũ'vaa'jũ chini repaũ neenare docerepanare Jesús saosi'ere kũamũ
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

7 Ûcuarũmũ Jesús repaũ neenare docerepanare soni chi'i,

—Mũsanũkona ùcuanũko te'eka'chapanachi'a ùcuate'echeja sani chũ'ũpi cho'okaiũna pãi sa'navũã pa'inare vati peore eto saojanaa'me.

8 Mũsanũkonapi sani cu'amakarũjẽ'e samanejũ'ũ. Jã'ata'ni mũsanũkona jũ'veju ku'ĩñoãchi'a sajũ'ũ. ãujẽ'e samanejũ'ũ. Turu cu'amajñaruã mañajaturujẽ'e samanejũ'ũ. Kurijẽ'e samanejũ'ũ.

9 Cũ'akorophe're ju'ijũ saijũ'ũ. Kãñajẽ'e samanejũ'ũ. Kãña sa'ñejũ ju'ikãñajẽ'e sama'ñe mũsanũkona ju'ikãñaruãchi'a ju'ijũ ku'ijũ'ũ — chiniasomũ Jesús repaũ neenare.

10 Ûcuarũmũ Jesús jo'e i'kaasomũ repaũ neenare.

—Sani ku'ijũ vũ'ejoopo tĩ'ani mũsanũkonare chiina vũ'ere canũka pa'ijũ'ũ, tũicheja saichetũ'ka.

11 Chekũrũmũ mũsanũkona saicheja pa'inapi mũsanũkonani cuaocuhejũ Dios chũ'ojẽ'e asacuheto mũsanũkona cũ'akorophe're chũ'isi'ere cha'ore tĩ'to to'jñojũ eta saijũ'ũ, pãipi ña repaũ cu'ache cho'osi'ere masia'jũ. Dios pãi ùcuanũkore chi'i ro'iumucuse tĩ'aru Sodomã vũ'ejoopona'me Gomorra vũ'ejoopo pa'isinare rũa cu'ache ti'jñeja'mũ. Jã'ata'ni

mʉsanʉkona chʉ'vache asacuhesinare na'a ruʉ cu'ache ti'jñeja'mʉ reparʉmʉ. Ũcuarepaa'me jã'a —chinasomʉ Jesús repanare.

¹² Jã'aja'ñe chʉ'ʉʉna Jesús neena sani ku'ijʉ pãipi repana cu'ache cho'oche'te ũhasoa'jʉ chini chʉ'vaasome.

¹³ Ũcuachi'a vatire pãi sa'navã pa'inare eto saosokianasome repana. Ũcuachi'a ravʉ jũ'inare u'chape'era'kapi jmara'karʉji ro've va-soasome repana repanare pãi.

*Juan Pãi Okoro'vekʉ'te vanisasi'ere kʉamʉ
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)*

¹⁴ Ũcuarʉmʉ Herodes pãi chʉ'ʉku Jesús cho'oche asaasomʉ, Jesús cho'oche'te pãi jainʉko masijʉ kʉajʉna. Jã'aja'ñere asa ija'che i'kaasomʉ repaʉ:

—Juan Pãi Okoro'vesi'ku chʉ'ʉpi chʉ'ʉʉna chuenisõsi'kʉpi jũni vajʉrani pa'icosomʉ jã'ʉ. Jã'aja'ñekekʉna Diochi'a cho'omasiche cho'omasicosomʉ repaʉ —chinasomʉ.

¹⁵ Chekʉnata'ni ija'che i'kaasome:

—Aperʉmʉ Dios chʉ'o kʉasi'kʉpi Elíapi jo'e vajʉrani pa'imʉ jã'ʉ —chinasome repana.

Jo'e chekʉnata'ni ija'che i'kaasome:

—Aperʉmʉ Dios chʉ'o kʉasina kʉasi'eja'che Dios chʉ'o kʉaku'mʉ jã'ʉ —chinasome repana.

¹⁶ Repana i'kasi'e asa Herodes ija'che i'kaasomʉ:

—Juancosomʉ repaʉ. Aperʉmʉ chʉ'ʉpi repaʉ s̃jopʉ tʉsosõñe chʉ'ʉʉna jũnisõsi'kʉta'ni jo'e vajʉrani pa'icosomʉ jã'ʉ —chinasomʉ repaʉ.

17-18 Apeɾumɔ repau Herodes repau cho'jeu Felipe rŭjoni Herodíani tua veja paakuna Juan asa, “Muche'u paako'te tua paaku Dios ũseche'te cu'ache cho'omɔ mu'u”, chiiɔ chu'vaasomɔ repau'te. Jã'aja'ñe chu'vakuna Herodes asa pe'rukɔ repau'te Juanre chëa cɔnameji quëo pãi chëavɔ'ena sa cuaoa'ju chini chũ'uasomɔ.

19-20 Jã'ajekuna Herodías Juan i'kasi'ere asacuheasomo repau'te. Cuheko Juanre vanisoche chũ'ura chiniasomo repao. Jã'ata'ni Herodes ũseasomɔ. Repau Herodes Juanni vajuchukɔ ija'che cuasaasomɔ: “Repau Juan rɔa re'okɔ'mɔ. Cu'ache cho'oma'mɔ repau”, chiiɔ cuasaasomɔ. Ũcuachi'a Juan chu'vache'te asa, “¿Cho'oja'che chu'u? ¿Pãaja'ñe?”, chiiɔ cuasaasomɔ repau. Jã'ata'ni rɔa asara chiniasomɔ repau.

21 Ũcuarumɔ Juanre vanisorumɔ churata'ni tĩ'aasomɔ Herodía'te. Herodes repau'te jñaaasiumucusejarumɔjekuna ãure ãura chini repau'te ja'me chũ'unana'me sōtaopãi chũ'unana'me pa'ipãi Galilea cheja canare soniasomɔ.

22 Reparumɔ fiesta'te cho'ojuna Herodías mamako repana ãu ãiruupɔna kaka pãi jainuko ñaju'te eta te'eo ujacha'iasomo. Jã'aja'ñe cho'okona ña Herodes rɔa pojoasomɔ repao'te, repauna'me ãu ãina ũcuaja'che. Repaoni pojokɔ repao'te i'kaasomɔ repau.

—Mu'ure uache sëejũ'u chu'ure. Mu'u sëeñe ũcuauache ĩsija'mɔ chu'u mu'ure —chiniasomɔ.

23 Ũcuachi'a repao'te ija'che i'kaasomɔ

repau:— Chu'u neechejña chu'u chũ'uku pa'ichejña joopojatũ'ka ĩsija'mu chu'u mu'ure. Diopi ñakuna ũcuarepa chu'o i'kamũ chu'u mu'ure —chiniasomu repau.

²⁴ Chikuna eta pũka'koni sēniasomo repao.

—¿Ûquere repau'te sēja'ñe chu'u? — chiniasomo.

Chikona pũka'ko ija'che i'kaasomo:

—Juan Pãi Okoro'veku sĭjopũ tũsoche'te sējũ'ũ repau'te —chiniasomo pũka'ko.

²⁵ Chikona asa na'mi sani Herodes pa'iruupũna jo'e kaka ija'che i'kaasomo repao repau'te:

—Juan Pãi Okoro'veku sĭjopũ'te tũso cũnare'avana maña teana ra ĩsijũ'ũ chu'ure —chiniasomo repao.

²⁶ Repao sēeñe'te asauna Herode'te rũa sũmaneasomu. Jã'ata'ni repau soicojñosina asaju'te, “Ûcuarepare i'kamũ chu'u”, chiisi'kũjekũ ũcuare ra ĩsia'jũ chini chũ'ũasomu repau. Pãipi, “Joreũ'mũ iku”, chiimaneajũ chini, repao sēesi'e ũsecuheasomu repau.

²⁷ Jã'aja'ñejekuna sōtao'te repavũ'e pē'jekaikũ'te, “Sani Juan sĭjopũ tũsojũ'ũ”, chiũ chũ'ũasomu repau.

²⁸ Chũ'ũuna pãĩ chēavũ'ena sani Juan sĭjopũ tũsocuha cũnare'avana maña ra romichĩioni ĩsiasomu. ĩsiuna koo pũka'koni jo'e sa ĩsiasomo repao.

²⁹ Ûcuarũmu repau Juan neena pa'isina repau'te vanisosi'ere asa pãĩ chēavũ'ena sani repava'ure sa tãasome.

Pāi cinco milrepanare Jesús ãu ãusi'ere kũamũ

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jã'a cho'o pi'nisirũmũ Jesús neena, repaũ saosina rani repana cho'osi'ena'me repana che'chosi'e peore kũaasome repaũ'te.

³¹ Reparũmũ pãipi jairepanũko repana pa'ichejana raijũna ãu ãicu'aasomũ repaũ'te Jesure, repaũ neenare ũcuachi'a. Jã'aja'ñe cho'ojũna Jesús repaũ neenare ija'che i'kaasomũ:

—Jũna, sañu mai. Pãi peochejana sani jma-makarũ pũañu —chiniasomũ repaũ.

³² Ũcuarũmũ Jesús ũcuachejapi repaũ neenana'me choovũ tuni pãi peochejana chiara chekũkã'kona jẽniasomũ.

³³ Jã'ata'ni pãi jainũko vũ'ñajooopõã chekũjooopõã pa'ina Jesuni ña masijũ repara chekũkã'kona po'opi vũ'vũ pachu repana jẽ'ejachejana charo tĩ'aasome.

³⁴ Chiara chekũkã'ko jẽni tĩ'a mani Jesús, repaũ'te tuhasinare pãi ñaasomũ. Repana pãipi Dios chũ'o chũ'vajũ cho'okainani peojũ ovejava'na kuirakũ'te peova'naja'ñe chũova'na pa'ijũna repanare Jesús ña oniasomũ. Repanani oia Dios chũ'o chũ'vaasomũ repaũ.

³⁵ Ũcuarũmũ repaũ neena na'isocuhakũna repaũ'te sani ija'che i'kaasome:

—Na'isõcuhamũ ie. Icheja vũ'ñajooopõãjẽ'e peomũ.

³⁶ Jã'ajekũna inare pãi saojũ'ũ kueñe pa'ivũ'ñana ũcuachi'a vũ'ñajooopõãna sani ãure koo ãarũ —chiniasome repana.

37 Jǎ'aja'ñe i'kanareta'ni Jesús i'kaasomũ repanare.

—Mũsanũkonapi ãu ãujũ'ũ inare — chiniasomũ repaũ.

Chikũna i'kaasome repana repaũ'te.

—¿Mai kurire're denariore're doscientorepare're sa pǎ koojani ra ãujanaa'ñe chũkũna inare? —chiniasome repana.

38 Chitena Jesús i'kaasomũ repanare.

—¿Ketopapũã pǎpũã paache mũsanũkona? Ñajaijũ'ũ —chiniasomũ repaũ repanare.

Chikũna ñajani rani repaũ'te ija'che i'kaasome repana:

—Pǎpũã, cincorepapũã, va'iva'na te'eka'chapava'narechi'a paame chũkũna — chiniasome.

39 Ūcuarũmũ Jesús repanare pǎi tachavũna te'ekuanuchi'a pũũa'jũ chini chũ'ũasomũ.

40 Chũ'ũna pǎi ũcuanũko te'ekuanuchi'a pũũasome. Chekũkuanupũã cienrepana, chekũkuanupũã cincuentarepana pũũasome repana.

41 Pũũ ñũ'ijũna pǎ, cincorepapũãre va'iva'nare te'eka'chapava'nare mini cǎjikũ cũnaũmũre ñakũ Dioni, “Re'orepamũ Ja'kũ”, chini repaũ neenani repa pǎre tũ'se ĩsiasomũ repaũ, ũcuanũkore ãua'jũ chini. Va'iva'nare ũcuaja'che ĩsiasomũ repaũ, repanani ãua'jũ chini.

42 Pǎi ũcuanũko chajiche ãniasome repa.

43 Jǎ'ata'ni repana ãijũna cajejaisi'e pǎna'me va'i docerepajũ'ña sia maña timuasome repana Jesús neena.

44 Repa ãu ãisina pãi chekurumu cinco mil-repana na'a jainuko pa'icosome umupãichi'a kuëkueto.

*Jesús oko sê'sevuji nuka ku'isi'ere kwamu
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)*

45 Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús repau neenare ija'che i'kaasomu: “Chu'u inare pãi saochetu'ka musanukona choovu tuni chiara chekukã'ko cajoopo Betsaida vu'ejoopona charo jê'ejũ pa'ijũ'u”, chiniasomu.

46 Repanare pãi sao pi'nisirumu Jesús aikũtina munisoasomu, te'eu Dioni sêsa chini.

47-48 Jã'a cho'oto ñami repau neena chuta'a chiara joorepapo'te jê'ejũ paniasome. Repana saichejapi tutapi rache tutakuna ro'acu'aasomu repanare. Ūcuarumu Jesús po'o te'eu pa'ikũji ñatacuhatona repanare ña chiara sê'sevuji nuka ku'iu tuha caraipi'raasomu.

49-50 Jã'aja'ñe raiuna repana ũcuanuko ña, kukuso vajuchujũ ija'che i'kajũ rua cuiasome, “Jũ'isi'kupi reko raimu iku!”, chiijũ. Jã'aja'ñe i'kajuna Jesús teana ija'che i'kaasomu:

—Jujarekoñoã paajũ'u. Jesua'mu chu'u. Vajuchumanejũ'u —chiniasomu.

51 Repau Jesús choovu tukuna tutasi'e cuhasoasomu. Jã'aja'ñe cho'ouna rua jñanoasome repana.

52 Jesús pãpũã cho'osi'e ñasinata'ni repau pa'iche vesuasome repana, repau'te chuta'a masi cuasamanajejũ.

*Genesaret cheja pa'iva'nare jũ'iva'nare Jesús
vasosi'ere kũamũ
(Mt 14.34-36)*

⁵³ Ũcuarũmũ Jesús repau neenana'me chiaraji jẽni Genesaret chejana tĩ'aasome. Tĩ'a choovũ jũoasome repana.

⁵⁴ Jũo maito repacheja pa'ina pãi Jesure teana ña masiasome.

⁵⁵ Jã'ajekũna repana ũcuacheja pa'ivũ'ña ũhinare jũ'iva'nare vũ'vũ miiyani raasome. Repava'nare ra kãikãña ũhinare Jesús ku'ichejũana ũhaasome.

⁵⁶ Repau Jesús vũ'ñajooopã chekũrũmũ jmajoopũã chekũrũmũ ʋjajoopã chekũrũmũ po'ñare ku'ũna pãi jũ'iva'nare repau pa'ichejana ra ma'a rũ'tũvaãna ũhaasome. Ra ija'che chiiju sẽniasome repana: "Iva'na jũ'iva'na mũ'ũ ju'ikãa pũso juhasirũ'tũ chẽseche jo'kajũ'ũ, chẽse vajũa'ju", chiniasome. Ũcuarũmũ repana jũ'iva'na repau ju'ikãa chẽsesina ũcuanũko vajũasome.

7

*Pãi rekoñoã cu'ache paache'te i'kamũ Jesús
(Mt 15.1-20)*

¹ Ũcuarũmũ fariseopãina'me judiopãi che'chona Jerusalén raisinapi Jesús pa'ichejana saniasome repana.

² Sani tĩ'a ñato Jesús neena te'ena judío aipãi chũ'ũ jo'kasi'e cho'omapũ masi choa-majũjũnapi ãu ãniasome. Jã'aja'ñe cho'ojũna

fariseopãina'me judíopãi che'chona ña cu'ache i'kaasome repanare.

³ Repana fariseopãina'me judíopãi ũcuanuko cu'are cuheju repana aipãi chũ'u jo'kasi'e cho'onaa'me. Charo jũjña masi choamaneni ãu ãimanaa'me repana.

⁴ Ũcuachi'a ãu ĩsicheja sani rani cuchamaneni ãu ãimanaa'me repana judíopãi. Cu'are cuheju aperumũ repana aipãi chũ'usi'e chuta'a cho'ojũ pa'inaa'me repana. Cunaro'ro, cunaroã, cunare'a peore masi sosaju pa'inaa'me repana. Kãiko'ñajatũ'ka masi choanaa'me repana, aipãi chũ'usi'ere cho'ojũ.

⁵ Ũcuarumũ repana fariseopãina'me judíopãi che'chona Jesure ija'che sēniasome:

—¿Je'se pa'iana mu'u neena mai aipãi chũ'u jo'kasi'e cho'oma'ñe? Masi choamajũjñapi ãu ãime repana —chiniasome repana.

⁶ Chitena Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—Aperumũ Dios chu'o kuasi'ku Isaías musanukona sē'sevuchi'a re'oja'che pa'ijachere kuaku tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

Jã'ana Israel jojosina, “Mu'ure cuasaju vajuchũme chukuna”, chiime chu'ure.

Jã'ata'ni repana rekoñoã chu'ure cuasamanaa'me repana.

⁷ Ũcuachi'a chu'ure cuasaju pojojũ cho'ocheja'che sē'sevuchi'a peoche cho'onaa'me repana.

Rupũ repana cuasaju chũ'ũñechi'a che'chonajeju chũ'uni cuasamarũ jorenaa'me repana,

chiiu tocha jo'kaasomu Isaías.

⁸ Dios chũ'u jo'kasi'ere jachaju cho'omaru rupu pãi cuasaju chũ'uñechi'a cho'ojũ pa'inaa'me musanukona.

⁹ 'Musanukona aipãi cuasaju chũ'u jo'kasi'ere cho'oñu chiiju Dios chũ'u jo'kasi'e cho'omanaa'me musanukona.

¹⁰ Aperumu Moisés ija'che chũ'u jo'kaasomu:

Muja'kupãi ña kukuju pa'ijũ'u musanukona,
Ûcuachi'a,

Muja'kupãi cu'ache i'kamanejũ'u.

Jã'aja'ñe i'kanare vanisõñe pa'imũ, cu'ache
i'kasi'e ro'i,

chiiu chũ'u jo'kaasomu.

¹¹⁻¹² Musanukonata'ni chekunare ija'che chũ'unaa'me: “Mai ja'kupãire ija'che i'kato re'omu: 'Ja'kupãi, musanukonare isira'asi'e chu'u paache corban'me. Jã'ajekuna musanukonare kuiracu'amũ', chiito re'omu. Jã'aja'ñe i'kanare puka'kupãi kuirache peomu”, chiinaa'me musanukona. (“Corbán” chini “Diore isijachea'me” chiimũ.)

¹³ Musanukona Dios chũ'u jo'kasi'e jachana-jeju jã'aja'ñe chũ'ume, pãipi rupu musanukona cuasaju chũ'uñe'te cho'ojũ paaru chini. Cheke ùcuajamajñarũã cu'ache cho'ojũ pa'inaa'me musanukona —chinasomu Jesús repanare.

¹⁴ Chini Jesús pãi jo'e soni rao ija'che i'kaasomu repanare:

—Chu'u i'kache asa chẽa masijũ'u musanukona ùcuanuko.

15 Pāi āu āiñeji repana rekoñoā cu'ache cho'omanaa'me. Repana cu'ache cuasanita'ni cu'ache cho'ome rekoñoā.

16 Chũ'u i'kache asa chěaana ũcuauko asa chěajũ'u — chiniasomũ Jesús repanare.

17 I'kacuha pāi jo'ka maa vu'ena kakaasomũ Jesús. Kaka pa'iana repau neena repau chũ'vasi'ere asavesuju sēniasome repau'te, masi kuaa'ku chini.

18-19 Sētena ija'che i'kaasomũ repau:

—¿Musanukona ũcuaja'che chũ'u i'kasi'e asavesuche? Pāiu āu ũcuauache'te āni cutaruna mevo jmamakarũ paa sējosōmũ. Rekocho kakamauna repau rekochota'ni cu'ache cho'oma'mũ — chiniasomũ Jesús.

Jã'aja'ñe i'kakũ, “Āu ũcuauache āire'omũ pāi”, chiniasomũ Jesús.

20 Ūcuarũmũ Jesús jo'e ija'che i'kaasomũ:

—Pāi cu'ache cho'ona repana rekoñoā cuasache cu'ache cho'ome. Cu'ache cuasanajeju repana rekoñoā cu'ache paame.

21 Pāi te'ena repana rekoñoā cu'ache cuasaju cu'ache cho'ome. Chekũna romineeju chekũna umuneeju cu'ache cho'ome. Chekũna pōse ñaasōme. Chekũna pāi vanisōme.

22 Chekũna repana pa'imanare ja'me kãime. Chekũna, pāi neemajñaruãre tua paauache ñame. Chekũna ũcuauache cu'ache cho'ome. Chekũna joreme. Chekũna ũcuauache cu'ache cho'ojũ jũvoma'ñe si'ache vajuchũache cho'onaa'me. Chekũnare pāi re'oja'che ti'jñeto pe'rume. Chekũna cu'ache i'kame chekũnare.

Chekuna pāi chekunare cuheju, “Chu'uchi'a re'oku'mu”, chiime. Chekuna tīñe cuasame.

²³ Pāi jā'aja'ñe cuasaju cho'onapi cu'ache paame rekoñōã, Diopi ñato —chiniasomu Jesús.

Judío peokoji Jesure cuasasi'ere kamu
(Mt 15.21-28)

²⁴ Ūcuarumu Jesús ũcuachejapi eta Tiro vu'ejoopona'me Sidón vu'ejoopo pa'ichejana saniasomu. Sani tī'a repacheja pa'ivuna kakaasomu repau, kati te'eu pasa chini. Jā'ata'ni katicu'aasomu repau'te.

²⁵⁻²⁶ Sani tī'auna repacheja pa'iko Sirofenici-apāio asa repau pa'ivuna mua kaka repau'te tī'jñeñe ro're puu ñuniasomo. Ņu'io repau'te rua i'kaasomo repao, mamako'te pa'ikuni vatini eto saokaa chini.

²⁷ Sēeona Jesús i'kaasomu.

—Pāipi chīiva'na āiñe'te āure tua jamuchaire āuto cu'amu. Pāi repana chīiva'nani charo āu āume —chiniasomu.

²⁸ Chikuna repao i'kaasomo.

—Ūcuarepaa'me jā'a, Pāi Ūcuanukore Paaku. Jā'ata'ni pāi chīiva'na āiju pu'che to'jñosimajñaruãre āime jamuchai —chiniasomo repao.

²⁹ Chikona Jesús jo'e i'kaasomu repao'te.

—Rua masi i'kamo mu'u. Jā'aja'ñe cuasako i'kaona mu'ure re'oja'che cho'okaija'mu chu'u. Mu'u vuna co'ijũ'u. Mu'u chīiva'o sa'navu pa'isi'ku vati eta sanisōcuhasi'kua'mu —chiniasomu Jesús repao'te.

30 Jã'aja'ñe i'kauna vư'e co'i ñato chĩiva'o kãiko'are ũhio paniasomo, vatipi aperamư repao'te pa'isi'kư eta sanisouna.

Cãjo asamaư chư'ojẽ'e cutuma'ñe pa'ikư'te Jesús vasosi'ere kưamư

31 Ũcuarưmư Jesús Tiro vư'ejoopo pa'ichejapi sani Sidón vư'ejoopo carani jo'e Decápolis cheja pa'ijooopã carani Galilea chiarana sani tĩ'aasomư.

32 Sani pa'ũana repaư pa'ichejana pãi chekunapi cãjo asamaư chư'ojẽ'e cutuma'ñe pa'ikư'te ra, "Ikure chẽa vasojũ'ư", chiniasome.

33 Chitena Jesús repaư'te jũ'ikư'te pãi peochejana juha sa repaư mưoñoãpi jũ'ikư'te repacãjo pa'iche suãnicuha repaư coopi tutu jũ'ikư chemeñona noasomư.

34 Jã'aja'ñe cho'ocuha umure ñaku rưa chư'e mưo jũ'ikư'te i'kaasomư repaư. "¡Efata!", chiniasomư. ("Efata" chini "Vatajũ'ư" chiimư hebreo chư'o.)

35 Jã'aja'ñe i'kauna jũ'ikư cãjo ta'pisi'e ũcuate'erưmư repaư chemeño asoma'ñe i'kasi'chopi care'ouna asoche cutuasomư repaư.

36 Repaư'te vasocuha repanare i'kaasomư Jesús. "Chư'ư ikure vasosi'e chekunare kưamanejũ'ư", chiimư ũseasomư repaư. Jã'ata'ni Repaưji na'a rưa, "Kưamanejũ'ư", chiito na'a rưa chekunare kưaasome repana.

37 Jesupi jã'aja'ñe cho'ouna repana pãi ña jñano ija'che i'kaasome:

—Jesús rưa si'ache re'oja'che cho'okư'mư. Repaưji cho'ouna cãjo asamanesina chura

asame. Ûcuachi'a repaũji cho'oũna chũ'o cutumanesina chũ'o cutume chura —chiniasome repana.

8

Pãi cuatro milrepanare Jesús ãu ãusi'ere kũamũ
(Mt 15.32-39)

¹ Ûcuarũmũ pãi jainũko Jesús pa'ichejana sani chi'i pa'ijũna ãu si'asoasomũ repanare. Jã'ajekũna Jesús repaũ neenare soni rao ija'che i'kaasomũ:

² —Inare pãi repana rasi'e ãu ãni si'asõ ãiñejẽ'e peova'napi chũ'ũna'me choteumucujña pa'ijũna oimũ chũ'ũ.

³ Æu ãimava'nani repana vũñana saoto repana saiju ãucuhana phã'phasõ ai jũnisõjanaa'me. Te'ena rũa soñnapi ranciasome —chiniasomũ repaũ.

⁴ Chikũna repaũ neena i'kaasome.

—Icheja pãi peochejajekũ ãu ãiñejẽ'e peomũ. ¿Je'se chũkũna ãu jña ãujanaa'ñe inare pãi? —chiniasome.

⁵ Chitena Jesús ija'che sēniasomũ repanare:

—¿Jetopũrũã pã paache mũsanũkona? —chiniasomũ repaũ.

Chikũna i'kaasome repana.

—Pãrũã sietereparũã paame chũkũna —chiniasome.

⁶ Ûcuarũmũ Jesús asa pãipi chejana pũũ'ju chini chũ'ũasomũ. Pũũrena Jesús repa pãrũã sietereparũãre mini cãjiku Dioni, “Re'orepamũ”,

chini repau neenare tu'se isiuna repana pã
ũcuanukore ãuasome repana.

7 Ũcuachi'a repau neena chiacha va'i
te'eva'nare paajuna Jesús repava'nare mini
cãjikũ Dioni, "Re'orepamu", chinasomu. Chini
chũ'ñasomu, repau neenapi pãire ũcuanukore
ãua'jũ chini.

8 Pã ũcuanuko chajichechi'a ãniasome repa.
Repana ãijuna cajejaisi'e sieterepajũ'ña sia maña
timuasome repana Jesús neena.

9 Repa ãu ãisina pã chekurumu cuatro mil-
repana pa'icosome, umupãichi'a kuẽkueto. Jã'a
cho'o pi'nisirumu Jesús repanare pã saosoa-
somu.

10 Saocuha repau neenana'me choovaji tuni
Dalmanuta chejana jẽniasomu repau.

*Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoa'kũ
chini fariseopã sēsere kũamũ*

(Mt 12.38-39; Mt 16.1-4; Lc 11.16, 29)

11 Ũcuarumu fariseopã Jesús pa'ichejana rani
ke'reasome repau'te. "Dios raomanesi'kũa'mu
ikũ", chini cuasanajejũ, repauni cu'ache cho'oñu
chini,

—Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'ũ
chukũna'te —chinasome repana.

12 Jã'aja'ñe chitena Jesús repau rekocho rua
suma'ñe pa'iu ija'che i'kaasomu repanare:

—Ina pã chũ're, "Diochi'a cho'omasiche'te
cho'o ñojũ'ũ chukũna'te", chiime, chũ'ũ
pa'iche'te masiñu chini. Jã'ata'ni cho'o
ñomanaja'mu chũ'ũ repanare. Ũcuarepaa'me
jã'a —chinasomu Jesús.

13 Chini repanare jo'ka jo'e choovɔji tuni chiara chekukã'kona jėniasomɔ Jesús repau neenana'me.

*Fariseopãi cu'ache che'choche'te kɔamɔ Jesús
(Mt 16.5-12)*

14 Ũcuarumɔ Jesús neena chiara jė'eju, "Pã cavesu ranisõsinaa'me mai", chiniasome sãĩnechi'a. Pãpu te'erɔ paaasome repana choovɔ.

15 Jã'aja'ñe cuasaju i'kajuna Jesús repanare ija'che chɔ'vaasomɔ:

—Ñarepajũ'u. Fariseopãina'me Herodes pã saucheja'chere ñaju che'chemanejũ'u — chiniasomɔ.

16 Chikuna repau neena sãĩnechi'a i'kaasome.

—Maipi pãre ramanerena jã'aja'ñe i'kacosomɔ iku maire —chiniasome repana.

17 Jesús repana sãĩnechi'a cutuche'te masiku ija'che i'kaasomɔ:

—¿Je'se pa'ina musanukona pã peoche'te cuasaju cutuche? Musanukona chuta'a masi cuasamarɔ asavesume. Chu'u che'chosi'e musanukona rekoñoã chuta'a tĩ'ama'mɔ.

18 Musanukona ñakocaã paanata'ni ñama'me. Ũcuachi'a cãjo paanata'ni asama'me. ¿Chu'u cho'osi'e cuasama'ñe musanukona?

19 Aperumɔ pã cincorepapũachi'a umupãi cinco milrepanare ãukuna cajejaisi'e, ¿jetopujũ'ña sia maña timure musanukona? —chiniasomɔ Jesús repanare.

Chikuna,

—Docerepajũ'ña sia maña timusinaa'me chukuna —chiniasome repana.

20 Chitena Jesús jo'e i'kaasomꞤ repanare.

—Ũcuachi'a pã sieterepapũã pãĩ cuatro mil-repanare chũ'u ãukũna cajejaisi'e, ¿jetopũju'ña sia maña timure mꞤsanũkona? —chinasomꞤ repau repanare.

Chikũna,

—Sieterepajũ'ña sia maña timusinaa'me chukũna —chinasome repana.

21 Chitena Jesús jo'e i'kaasomꞤ.

—¿Chuta'a asavesũche mꞤsanũkona? —chinasomꞤ repau repanare.

Na'ava'ũni Betsaida cheja cakũni Jesús va-sosi'ere kũamũ

22 ŨcuarũmꞤ Jesús repau neenana'me Betsaida vũ'ejoopona mani tĩ'aasomꞤ. Tĩ'aũna pãĩ na'ava'ũni Jesús pa'ichejana ra rũa i'kaasome, repava'ũni vasoa'kũ chini.

23 Sētena Jesús repava'ũre vũ'ejoopo rũ'tũvana jũtũna chēa juha saasomꞤ. Sa repau ñakocaãna coo tutucuha repau ca'nivũna jũjũnapi jakũ, “¿Ũquere ñakũ mũ'u?”, chinasomꞤ repau.

24 Chikũna ñakũ ija'che i'kaasomꞤ:

—Pãire ñamũ chũ'u. Ñakũ'teta'ni sũkiũũãja'ñe ñoñe pãĩ ku'ime —chinasomꞤ repau.

25 Chikũna Jesupi jo'e repau ñakocaãna jaũna repau jo'e ñato churata'ni peore re'oja'che ñoasomꞤ. Re'ojañakocaã care'oasomꞤ repau'te.

26 Care'oũna Jesús repau'te vũ'ena saokũ ija'che i'kaasomꞤ:

—Vũ'ejoopo saima'ñe mũ'u vũ'ena rũhiñe saijũ'u. Chũ'u mũ'ure vasosi'e chekũnare kuamanejũ'u —chiniasomũ Jesús repau'te.

Pedro, “Dios Raosi'kũa'mũ Jesús”, chiisi'ere kũamũ

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Jã'a cho'ocuhasirũmũ Jesús repau neenana'me Cesarea de Filipo vũ'ejoopo kueñe cajoopoãna sani tĩ'a ku'iu Jesús repau neenare ija'che sēniasomũ:

—Pãi chũ'u pa'iche'te cutuni, ¿je'se chiiche? —chiniasomũ.

²⁸ Sēkũna ija'che kũaasome repana:

—“Juan, Pãi Okoro'vesi'kũcosomũ jã'u”, chiime pãi chekũna mũ'ure i'kani. Chekũna, “Aperũmũ pa'isi'kũ Elíaa'mũ jã'u”, chiime mũ'ure. Jo'e chekũna, “Aperũmũ Dios chũ'o kũasi'kũpi jũnisõsi'kũpi jo'e vajũrani pa'imũ jã'u”, chiime mũ'ure —chiniasome repana.

²⁹ Chitena Jesús jo'e ija'che sēniasomũ repanare:

—Mũsanũkonajẽ'e chũ'u pa'iche'te cutuni, ¿je'se chiiche? —chiniasomũ.

Chikũna asa Pedroji ija'che i'kaasomũ repau'te:

—Pãi ũcuanũkore chũ'ũa'kũ chini Dios Raosi'kũa'mũ mũ'u —chiniasomũ.

³⁰ Ũcuarũmũ Jesús repau neenare chũ'ũasomũ, repau pa'iche'te chekũnani kuamanea'ju chini.

Repau chuenisojachere kũamũ Jesús

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Ñucuarumũ Jesús repaũ neenare ija'che i'kaasomũ:

—Chũ'ũ Dios Raocojñosi'ku rũa asi cho'ocojñoja'mũ. Ñcuachi'a judío ainana'me judío phairipãĩ chũ'ũnana'me judíopãĩ che'chona chũ'ũni cuhejũ vanisõñe chũ'ũjanaa'me. Vanisõ tãcojñosi'kũta'ni choteumucujñana jo'e vajũraija'mũ chũ'ũ —chiniasomũ repaũ repanare.

32 Jã'a Jesús repaũ neenare te'erũhiñe kũasomũ. Jesupi jã'aja'ñe kũaũna asa Pedro repaũ i'kache'te asacuhekũ repaũ'te chekũna pãĩ peochejana juha sa ija'che i'kaasomũ:

—Jã'aja'ñe i'kamanejũ'ũ mũ'ũ —chiniasomũ.

33 Jã'aja'ñe i'kaũna asa Jesús Pedro i'kache'te asacuhekũ repaũ neenani chũri ñakũ ija'che i'kaasomũ repaũ'te:

—Vati ai cuasacheja'che cuasakũjekũ chũ'ũre ja'me pa'ima'ñe saijũ'ũ mũ'ũ. Pãĩ Dios cuasacheja'che cuasamanaa'me. Mũ'ũ ñcuaja'che Dios cuasacheja'che cuasama'kũa'mũ —chiniasomũ repaũ.

34 Ñucuarumũ Jesús repaũ neenare pãĩ chekũnana'me soni rao i'kaasomũ.

—Mũsanũkonapi chũ'ũ neena pañũ chini mũsanũkonare cho'oũache ñhasõ chũ'ũ chũ'ũñe'te si'aumucujña cho'oju pa'ijũ'ũ. Chũ'ũre cuasanafejũna chũ'ũre cho'ocheja'che vanisõñũ chiijanaa'me pãĩ mũsanũkonare. Pãĩ mũsanũkonare jã'aja'ñe cho'oñũ chiiche asanijẽ'e chũ'ũre cuasache ñhasõmanejũ'ũ.

35 Chuenisõñe'te vajũchũjũ repana asa chẽasi'ere Dios chũ'ore ñhasõni repana

jūnisōsirum̄ vati toana sani uujanaa'me. Jā'ata'ni, “Pāi chūkuna'te vanisōñu chiitojē'e Jesure ūcua cuasajū Dios chū'o chū'vajanaa'me chūkuna”, chiisina repana jūnisōsirum̄ Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me.

³⁶⁻³⁷ Pāi cu'amajñarūã si'ache paanapi chū'ure cuasamaneni, repana jūnisōsirum̄ vati toana sani ūcuana paacheji ro'i eta Dios pa'ichejana saicu'am̄.

³⁸ Pāi chū'ure cuasanata'ni chekunani irum̄ pa'ijū cu'ache cho'onani vajuchujū, “Jesure cuasamanaa'me chūkuna. Ūcuachi'a Repaū chū'ojē'e vesunaa'me chūkuna”, chiime masinata'ni. Jā'aja'ñe i'kasinare rūa cu'ache ti'jñeja'm̄, na'a pa'isirum̄ chū'ū, Dios Raosi'kū, cūnaum̄ muisi'kupī chejana jo'e cajerum̄. Reparum̄ chū'ū Ja'kū Dios ko'sija'icheja'che ko'sija'iu cajeja'm̄ chū'ū Ja'kū neena ángelena'me. Caje jā'aja'ñe i'kasinare chū'ū ūcuaja'che, “Inare pāi vesum̄ chū'ū”, chiija'm̄ —chiniasom̄.

9

¹ Ūcuarum̄ Jesús repanare pāi jo'e i'kaasom̄. —Musanukona icheja chū'ure ja'me pa'ina chuta'a jūnisōma'ñe pa'irum̄una chū'ū Dios Raosi'kupī pāire masi chū'ukuna ñajanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasom̄.

*Rūa ko'sija'iu Jesús carūhisi'ere kum̄
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)*

² Seirepaumucujña pa'isirum̄una Jesús aikūti rūa um̄ nukakūtina muiū Pedro'te Santiago'te

Juanre jā'anarechi'a m̄aaasom̄. M̄uni pa'ij̄u Jesús t̄īūja'iū car̄ūnisoasom̄.

³ Repaū ju'ikāña ūcuaja'che r̄ua poko'sijakāña car̄ūnisoasom̄. P̄ai k̄āña choanare te'eū'terej̄e' r̄ua choatoj̄e'e repaū k̄āñaja'ñe pojakāña choacu'am̄.

⁴ Ūcuar̄um̄ Jesús neena ñato aper̄um̄ pa'isina Moisenam̄ Elías Jesunam̄ pa'ij̄u chu'ore cutuj̄u paniasome.

⁵ J̄ā'aja'ñe pa'ij̄una ña Pedroji Jesure i'kaasom̄.

—Masī, maipi ichejare pa'ij̄una r̄ua re'om̄. V̄u'ñarūã chotev̄u'ñarūã cho'okañu chiime chuk̄una, m̄u'u v̄u'er̄una'm̄e Moisés v̄u'er̄una'm̄e Elías v̄u'er̄u —chiniasom̄ Pedro repau'te.

⁶ Repana Jesús neena k̄uk̄soj̄u masi cuasavesuk̄u Pedroji jā'aja'ñe i'kaasom̄ Jesure.

⁷ Ūcuar̄um̄ repana nukachejana pikopi caje ta'pisouna piko sa'nav̄uji chu'o i'kache asoasom̄ repanare.

—Ik̄u chu'u ch̄i chu'u oīu paaku'm̄. Repaū chu'ore asaj̄u pa'ij̄ũ'u m̄sanukona —chiiche'te asaasome.

⁸ Ūcuar̄um̄ repana teana si'acak̄āj̄ño ñato Jesús te'eū nukasom̄; chek̄una te'eūj̄e'e peoasome.

⁹ Repana aik̄uti cajer̄um̄ Jesús ija'che i'kaasom̄ repanare: “Diopi ñok̄una m̄sanukona ir̄um̄ ñasi'e chu'u Dios Raosi'ku j̄ūnisō vaj̄uraisir̄um̄jat̄u'ka chek̄unare te'eū'terej̄e'e kuamanej̄ũ'u”, chiniasom̄ repaū.

¹⁰ “Kuamanej̄ũ'u”, chiisi'ejek̄una kuama'ñe pa'ij̄u repanachi'a masij̄u paniasome. J̄ā'ata'ni repaū, “J̄ūnisō jo'e vaj̄uraj̄a'm̄”, chiisi'ere masi

asavesujũ, “¿Je'se chiikũ jã'a?”, chiiju sãĩnechi'a cutujũ paniasome repana.

¹¹ Reparũmũ Jesure ija'che sēniasome repana:

—¿Je'se pa'iũna maire judíopãĩ che'chona, “Dios raoja'mũ chiicojñokũ chuta'a raimarũmũ Elíapi charo raija'mũ”, chiiju che'choche? — chiniasome.

¹² Chitena Jesús i'kaasomũ.

—Repana che'choche ũcuarepaa'me. Elíaa'mũ charo rani peore si'ache mamare care'vajajũ. Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e chũ'u Repau Raosi'kũ pa'ijachere kuakũ ija'che chiimũ:

Dios Raojaupe pãĩ cuheju cu'ache cho'ojanaa'me, chiimũ.

¹³ Jã'ata'ni chũ'u musanũkonare Elías ranicuhasi'ku'a'mũ chiimũ. Rani pa'iũna pãĩ repanare uache cu'ache cho'osinaa'me repau'te. Jã'aja'ñe kuamũ Dios chũ'o aperũmũ tocha jo'kasi'e. Repau'te cho'osi'eja'che cu'ache cho'ojanaa'me pãĩ chũ'ure Dios Raosi'kũre — chiniasomũ Jesús.

Chũiva'ũre vatire paava'ũni Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Ũcuarũmũ repana Jesuna'me aikũti mũisina repau neena mũimanesina nukachejana caje tĩ'aasome. Caje tĩ'a ñato pãĩ jainũko paniasome. Ũcuachi'a judíopãĩ che'chona te'ena paniasome. Pa'ijũ Jesús neenani ke'reju paniasome repana.

¹⁵ Ũcuarũmũ repana pãĩ ũcuauũko Jesure ña kũkũ vũ'vũasome repau'ni pojoñũ chini.

16 Ûcuarumũ Jesús repanare pãi ija'che sēniasomũ:

—Chũ'ũ neenare, ¿ũquere cutuche m̄sanũkona? —chinasomũ.

17 Chikũna repanare pãi ja'me pa'ikũji Jesure i'kaasomũ.

—Masiũ, chũ'ũ chĩiva'ũre mũ'uni ramũ chũ'ũ. Vatiire chũ'o cutuche ũsekũni paamũ iva'ũ.

18 Vatipi si'arumũ chēa paakũna iva'ũ chejana tãni vē've curukũ coo r̄a raokũ cõjire asoche ãiũ ca'nivũ j̄ajau quēkemũ. Iva'ũre ra mũ'ũ neenani i'kasi'kũa'mũ chũ'ũ, vatini eto saokaarũ chini. Jã'ata'ni eto saovesusinaa'me repana —chinasomũ.

19 Chikũna Jesús i'kaasomũ repau'te.

—M̄sanũkona pãi irumũ cana chũ'ũre masi cuasama'me. ¿Keekerumũ m̄sanũkona tĩĩne cuasache ñakũ pa'iche chũ'ũ? —Jã'aja'ñe i'ka pi'ni— Ichejana rajũ'ũ mũ'ũ chĩiva'ũre —chinasomũ repau'.

20 Chikũna Jesuni chĩiva'ũre raasome repana. Rarena vati Jesuni ña cho'okũna chĩiva'ũ r̄a kurukurukũ chejana jũni tãni po'nũũ ku'iu chũ'opo r̄a coo raoasomũ repava'ũ.

21 Jã'aja'ñe cho'okũna ña Jesús chĩiva'ũ pũka'kũre ija'che sēniasomũ:

—¿Keekerumũ ikũ vatire paaku? —chinasomũ.

Chikũna pũka'kũ i'kaasomũ repau'te.

—Chĩirumũna paava'ũa'mũ.

22 Vatipi iva'ũni vanisõra chini chēa paaku chũ'ũkũna chekurumũ toana tãiũ chekurumũ chiachana tãikũ'mũ iva'ũ. Mũ'upi cho'omasini chũkũna'te oiũ cho'okaijũ'ũ —chinasomũ.

23 Chikuna Jesús i'kaasomũ repau'te.

—Mu'ũ chu'ure cuasato vasokaija'mũ chu'ũ ikũre. Pãi chu'ure cuasanare peore cho'okaimũ Dios repanare —chinasomũ.

24 Jã'aja'ñe chikuna vatire paaku pũka'ku ujachũ'opi cuiku i'kaasomũ.

—Mu'ure cuasamũ chu'ũ. Jã'ata'ni chuta'a cuasache karamũ. Cho'okaijũ'ũ chu'ure. Chu'ũ rekocho mu'ure na'a rũa cuasara chiimũ chu'ũ —chinasomũ repau.

25 Ūcuarũmũ Jesús repau nukachejana pãipi jainũko chi'ijũna vatire cho'oche ũseku ija'che i'kaasomũ:

—Vati, mu'ure chũ'ũmũ chu'ũ, chu'o cutuũseku cãjo asache ũseku'te. Chĩiva'ure jo'ka eta saijũ'ũ. Ai sani jo'e rani kakamanejũ'ũ mu'ũ repava'ure —chinasomũ Jesús repau'te vatire.

26 Jesupi jã'aja'ñe chũ'ũna vati rũa cuiku repaũni cho'okũna rũa kurukuruasomũ. Vati pi jã'aja'ñe cho'ocuha repau'te eta sanisoũna jũnisosiva'ũja'ũ ñokũna ña repana pãi jainũko, “Jũnisõcuhasiva'ũa'mũ iva'ũ”, chinasome.

27 Chiisi'eta'ni Jesús repau jũtũna chẽa vũo nukoasomũ repau'te vatire paasi'kũre.

28 Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús vũ'ena kaka pa'ũna repau neena repau'te te'eũ'te sãniasaasome.

—¿Je'se pa'ũna chũkũna'te vatire eto saocu'au? —chinasome.

29 Chitena i'kaasomũ repau.

—Vati iküre chĩiva'ure pa'isi'kũjanare Diore cuasajũ ãu ãima'ñe Repau'te rũa sēenarechi'a eto saore'omũ —chinasomũ Jesũs repanare.

Repau chuenisojachere jo'e kũamũ Jesũs

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Ũcuarũmũ Jesũs repau neenana'me jã'achejapi sani Galilea cheja canũkama'ñe ku'ijũ paniasome. Repau neenare che'chora chini Jesũs repana saijacheja chekũnare kũama'ñe saiũ ija'che che'choasomũ repanare: “Chũ'ure Dios Raosi'kũre cuhena pãi cu'ache cho'oa'jũ chini chẽa chekũnani jo'kajanaa'me. Jo'karena chũ'ure vanisõjanaa'me repana pãi. Vanisõ tãcojñosi'kũta'ni choteumucujñana jo'e vajũraija'mũ chũ'u”, chiiũ che'choasomũ repau repanare.

³² Jã'ata'ni repau i'kache asavesũasome repana. Asavesũnata'ni repau'te Jesure sēevajũchũasome repana.

*Jesũs neena, “¿Neepi mai na'a rũa masiche?”,
chĩisi'ere kũamũ*

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Ũcuarũmũ Jesũs repau neenana'me sani Capernaum vũ'ejoopo tí'a vũ'ena kakaasome repana. Kakasirũmũ Jesũs ija'che sēniasomũ repanare:

—Mai icheja rairũmũ, ¿ũquere cuture mũsanũkona? —chinasomũ repau repanare.

³⁴ Chiitota'ni kũavajũchũjũ i'kamaneasome repana repau'te. Repana rairũmũ ija'che sãĩñechi'a cutuasome repana: “Mai icheja

pa'ina, ¿neepi na'a rúa masiche?", chiiju pani-
asome.

³⁵ Ūcuarumu Jesús puu ñu'ia repau neenare
docerepanare soni rao ija'che i'kaasomu
repanare:

—Pãiu chekunare chũ'ura chini aperumu
chũ'uma'ku pa'icheja'che pa'iu chekunare
cho'okaiu paau. Jã'aja'ñe cho'oni, “Rúa
vesumu chu'u”, chini chekunani cho'okaiu
che'chesõuna chekunare chũ'ure'oja'mu repau'te
—chinasomu repau.

³⁶ Ūcuarumu Jesús chĩiva'ure juha ra, repa
pãi chenevuna nuko repava'ure mini cajoku
ija'che i'kaasomu repau neenare:

³⁷ —Pãi chu'ure masi cuasana chĩiva'nare
ikujava'nare pojona chu'ure ũcuaja'che pojome.
Pãi chu'ure pojona chu'urechi'a pojoma'me.
Chu'ure Raosi'kure ũcuaja'che pojome repa —
chinasomu repau.

*Maire cu'ache cho'omana pojogu re'oja'che
cho'okaimaire*

(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Ūcuarumu Juan Jesure ija'che i'kaasomu:

—Masiu, chekure pãiu'te pãi sa'navuã pa'inare
vati eto saoku'te ñasinaa'me chukuna. “Je-
supi chũ'ukuna cho'omu chu'u”, chinasomu
repau vati eto saoni. Jã'aja'ñe cho'oõna
ña, ũseju repau'te i'kasinaa'me chukuna, maire
ja'me cho'okaima'kujekuna —chinasomu repau.

³⁹ Chikuna asa Jesús i'kaasomu repau'te.

—Jã'aja'ñe cho'onare ũsemanejũ'u. Pãi
Diochi'a cho'omasiche cho'oni, “Jesupi

chũ'ukuna cho'omu chũ'u", chiime. Jã'aja'ñe cho'oju i'kana chũ'ure cu'ache i'kama'me.

40 Pãi maire cuhemana maire ja'me cho'okainaa'me.

41 Ũcuachi'a pãi ũcuauakũji musanukonare chũ'u neenare, "Inare Cristo neenajejuna re'oja'che cho'okaimũ chũ'u", chini re'oja'che cho'okaiũ oko te'ero'rorũchi'a ũkuatojẽ'e Diopi ro'ija'mũ repau'te. Ũcuarepaa'me jã'a — chiniasomũ Jesús repau'te.

Pãi rũhiñe cuasamana cu'ache cho'ochete kũamũ

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

42 Ũcuarũmũ Jesús Juanre jo'e i'kaasomũ.

—Chĩiva'na cuasacheja'che chũ'ure cuasakũni te'eũ'te cu'ache chũ'vakũ'te pãipi ija'che cho'oto na'a re'ora'amũ: Repau chuta'a chũ'u neeva'ure cu'ache chũ'vamarũmũna toacũnapũji rũa ujarũji pãipi repau cavũna jepo vẽe chiarana tũ ruoru na'a re'ora'amũ repau'te. Jã'aja'ñe cho'oma'to ũcua pa'iu chũ'u neeva'ure cu'ache chũ'vaũna Diopi repau cu'ache cho'osi'e ro'ire chũ'uto na'a rũa cu'ache pa'ija'mũ repau'te.

43 Mũ'u jũtupi chekũni cu'ache cho'oni tusosõjũ'u repajũtu. Na'a re'omu te'ejũtu paakũji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. Jũture jã'aja'ñe cho'omaneni peore paakũta'ni ũcua jũtupi jo'e cu'ache cho'osi'kũjekũ vati toana chachocu'atoana sani uukũ pa'ija'mũ mũ'u. Na'a cu'amũ jã'a.

44 Repacheja saisinare ca'nivũã ãina peko jũnisõma'ñe ãijũ pa'inaa'me. Ũcuachi'a repa toa chachama'ñe uukũ pa'itooa'me.

45 Ũcuaja'che mũ'ũ cũ'apũji chekũni cu'ache cho'oni tũsosõjũ'ũ repacũ'apũ. Na'a re'omũ te'ecũ'apũ paakũji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. Jã'aja'ñe cho'omaneni peore paakũta'ni ũcua cũ'apũji jo'e cu'ache cho'osi'kũjekũ vati toana chachocu'atoana sani uukũ pa'ija'mũ mũ'ũ. Na'a cu'amũ jã'a.

46 Repacheja saisinare ca'nivũã ãina peko jũnisõma'ñe ãijũ pa'inaa'me. Ũcuachi'a repa toa chachama'ñe uukũ pa'ikũ'mũ.

47 Ũcuaja'che mũ'ũ ñakovaji ñakũ cu'ache cho'oni ñakova'te rutasõjũ'ũ. Na'a re'omũ te'eñakova paakũji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. Jã'aja'ñe cho'omaneni ñakocaã peore paakũta'ni ũcuañakovaji ñakũ cu'ache cho'osi'kũjekũ vati toana sani uukũ pa'ija'mũ mũ'ũ. Na'a cu'amũ jã'a.

48 Repacheja saisinare ca'nivũã ãina peko jũnisõma'ñe ãijũ pa'inaa'me. Ũcuachi'a repa toa chachama'ñe ai uukũ pa'ikũ'mũ.

49 'Aperũmũ Dioni pojojũ pãi va'iva'nare vani ïsiasome. Repava'nare vani ũhapi chu'chuasome. Ũha chu'churu na'a re'omũ jã'a. Dios ũcuaja'che ũha chu'chucheja'che Repau'te cuasanani pa'ivesache tijñeto te'eñoã ũsema'mũ. Jã'ajekũna na'a rũa re'oja'che pa'imasiñanaa'me repana.

50 Ũha sãija'iu rũa re'omũ. Jã'ata'ni ũhapi sãija'ñepi si'asõru, ¿je'se cho'ojanaa'ñe pãi,

ũhapi sãijaam chini? Jo'e sãija'ñe cho'ocu'amũ repa. Ũcuaja'che musanukona re'oja'che pa'ijũ chekũnare pojoto re'omũ. Re'oja'che cho'ochete jo'kasõni ũha sãija'imaũ cu'acheja'che cu'ame — chiniasomũ repaũ.

10

*Rũjoromi sējoma'ñe paache'te chũ'vamũ Jesús
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)*

¹ Ũcuarumũ Jesús Capernaum vũ'ejoopo pa'isi'kũpi Judea chejana saiũ Jordán chiacha ũsũũ muikã'kona jēni tĩ'aasomũ. Tĩ'aũna pãĩ repaũ'te jo'e chi'irena si'arumũ pãĩ che'chokũjekũ jo'e che'choasomũ repanare.

² Ũcuarumũ fariseopãĩ te'ena Jesús pa'ichejana sani ija'che i'kajũ sēniasome repaũ'te, tĩĩñe i'kaũna repaũni chēa cu'ache cho'oũu chini:

—¿Pãĩũni repaũ rũjore sējorato sējore'okũ?
—chiniasome repana.

³ Chitena Jesús ija'che i'kaasomũ:

—Aperumũ pa'isi'kũ Moisés, ¿ũquere musanukonare chũ'ũkũ tocha jo'kaũ? — chiniasomũ.

⁴ Chikũna i'kaasome repana.

—Aperumũ Moisés ija'che chũ'ũ jo'kaasomũ:
Pãĩũ repaũ rũjore paacuhekũ sējora chiikũ charo repaũ'te sējojañere kuakũ utija'ovana tocha pi'ni ũcuaoni ĩsia'kũ, repaũ chekũnare ñojaja'ova.

Jã'aja'ñe cho'ocuha sējore'omũ repaũ'te, chiiũ chũ'ũ jo'kaasomũ —chiniasome repana.

⁵ Chitena Jesús i'kaasomũ repanare.

—Musanukonapi cu'ache cho'ochete jo'kacuheju ũcuache cho'oñu chiijuna jā'aja'ñe chũ'u jo'kaasomu Moisés.

⁶ Aperumu Dios peore cho'orumu pāi cho'okū umuuna'me romio'te cho'oasomu.

⁷ Jā'ajekuna umu repau puka'kupāi ja'me pa'isi'e jo'kasō rājona'me pa'imū.

⁸ Jā'aja'ñe cho'o ũcuate'euja'che pa'ime repana. Umū rājona'me te'eka'chapana pa'ime. Jā'ata'ni ũcuate'euja'che pa'ime repana.

⁹ Jā'ajekuna pāi'iji Dios jā'aja'ñe paapu chini jo'kasi'ere jachaku rājoni sējosōni cu'ache cho'omu —chiniasomu repau.

¹⁰ Na'a pani Jesús neena vū'ere pa'ijū jo'e rājoromi sējoñe'te sēniasome repau'te.

¹¹ Sētena Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Pāiū repau rājore paacuheku sējo, chekoni vejani Dios ũseche'te cho'okū charo paasi'kore cu'ache cho'omu.

¹² Ūcuaja'che romio repao ũjūre sējo chekuni vejani Dios ũseche'te cho'oko charo pa'isi'kure cu'ache cho'omo —chiniasomu Jesús repanare.

Chīiva'nare Jesús re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kumū

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Ūcuarumu pāi Jesús pa'ichejana repana chīiva'nare raasome, repa'iji chēse pojoa'ku chini. Jā'aja'ñe rajuna ña repau neena ũsepi'raasome repanare.

¹⁴ Ūsepi'rajuna ña Jesús pe'rukū i'kaasomu repanare.

—Chĩiva'nare chũ'ure raiũsemanejũ'u mʉsanʉkona, chũ'uni raarũ. Iva'na chĩiva'naja'ñe pa'ijũ chũ'ure masi cuasanapi Dios chũ'o asa chēajanaa'me.

15 Jã'ata'ni iva'na chĩiva'na chũ'ure masi cuasacheja'che masi cuasamana Dios chũ'o asa chēamanejanaa'me. Ũcuarepaa'me jã'a — chiniasomũ Jesús repaũ neenare.

16 Chini Jesús repanare chĩiva'nare sũ'kakũ jũjñari chēsekũ Dioni re'oja'chere sēekaniasmũ.

*Põsũũ kuriũ Jesure Dios pa'icheja saiche sēniasasi'ere kũamũ
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)*

17 Ũcuarũmũ Jesús jo'e ku'ina pãiu kuriũ repaũ'te vũ'vũ rani ro're ñu'ia ija'che sēniasomũ:

—Masiũ, re'okũ'mũ mũ'u. Dios pa'ichejana sasa chiimũ chũ'u. ¿Je'se cho'oja'che chũ'u? — chiniasomũ.

18 Chikũna Jesús i'kaasomũ repaũ'te.

—¿Je'se cuasa, “Re'okũ'mũ mũ'u”, chiikũ mũ'u chũ'ure? Diochi'aa'mũ Re'okũ. Chekũ pãiu re'okũ peomũ.

19 Aperũmũ Dios chũ'u jo'kasi'e masicosomũ mũ'u. Ija'che kũamũ:

Mʉsanʉkona ʉmũpãi romi paana chekũnare romi ja'me kãimanejũ'u.

Ũcuaja'che romi ʉmũ pa'ina chekũnare ʉmũpãi ja'me kãimanejũ'u.

Ũcuachi'a pãi vanisõmanejũ'u.

Chekũna nee ñaamanejũ'u.

Chekuna pa'iche'te ña kuani joremanejũ'u.
 Repana neere tua paara chini chekunare jore-
 manejũ'u.

Ûcuaja'che mũa'kupãi ña, kukujũ'u,
 chiimũ Dios chũ'u jo'kasi'e —chiniasomũ Jesús
 repau'te.

²⁰ Chikuna repau kuriu jo'e i'kaasomũ.

—Masiu, chĩirumupi irumujatu'ka Dios chũ'u
 jo'kasi'e peore cho'oku pa'iku'mũ chu'u —
 chiniasomũ repau.

²¹ Jã'aja'ñe i'kauna Jesús ña repau'te rua oiũ
 i'kaasomũ.

—Ûcuarepa cho'oku'teta'ni karamũ mũ'are.
 Mũ'u paache cu'amajñarũare peore ísisõ, kuri
 koo chuova'na pa'iva'nani rupũ ísijũ'u. Ísisõjani
 rani chu'una'me ku'iu chu'u chũ'uñe'te cho'oku
 pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oni'te Dios pa'ichejana
 sani re'oja'che pa'ija'mũ mũ'u —chiniasomũ
 Jesús repau'te.

²² Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa kurineekujeku
 ísiuamauna rua sumava'u sanisoasomũ repau.

²³ Jo'ka sakuna Jesús si'ache repakã'jño ña
 repau neenare ija'che i'kaasomũ:

—Pãi kurinare Dios pa'icheja saineenareta'ni
 saivesamũ —chiniasomũ Jesús repanare.

²⁴ Repau i'kache asa jñanoasome repau neena.
 Jñanorena Jesús jo'e i'kaasomũ repanare.

—Pãi kurinare Dios pa'icheja saineenareta'ni
 saivesamũ, “Rua kuri paaku cheke chiima'mũ
 chu'u. Diore chiima'mũ chu'u”, chiijũ cuasana-
 jejuna —chiniasomũ repau.—

²⁵ Camellova'ure miuñakarũ cojerũ kaka
 etajaicu'acheja'che kuriu'te Dios pa'icheja

saicu'aja'mu, repauji kurire na'a rua cuasaku pa'ito —chiniasomu Jesús repanare.

26 Jā'aja'ñe i'kauna asa jñano Jesús neena sāiñechi'a ija'che i'kaasome: “Jā'a pa'ito, ¿je'se pa'inani Dios pa'icheja saire'oja'u?”, chiniasome repana.

27 Chitena Jesús repanare ñaku ija'che i'kaasomu:

—Maichi'a te'ena cuasajuna Dios pa'icheja saicu'amu maire pāi. Diopi cho'okaitota'ni Repau pa'icheja saiche vesama'mu —chiniasomu.

28 Chikuna Pedro i'kaasomu.

—Chukuna mu'una'me pañu chini chukuna paasimajñaruā peore jo'kasō rani mu'una'me ku'ime —chiniasomu.

29-30 Chikuna Jesús i'kaasomu repanare.

—Pāiu ũcuachaku chu'ure cuasaku Dios chu'ore sani chu'vakū pasa chiikū chekurumu repau vu'ere jo'kasōmu. Chekurumu repau majaa'chupāire jo'kasōmu. Chekurumu majaa'choromire jo'kasōmu. Chekurumu repau cho'jechiire jo'kasōmu. Chekurumu repau puka'kupāire jo'kasōmu. Chekurumu rājoni jo'kasōmu. Chekurumu repau chiire jo'kasōmu. Chekurumu chejña repau paachejñare jo'kasōni repau aperumu paasimajñaruā vu'ña, a'chupāi, a'choromi, cho'jechi, ja'koromi, mamachi, chejña jo'e na'a rua jñaaja'mu repau. Ũcuachi'a Dioni cuasaku cu'ache cho'ocojñokuta'ni ũhasōmaneni jūnisōsirumu Dios pa'ichejare ai sani pa'ija'mu.

31 Pāi te'ena kuriu repau nee jo'kacuhesi'ejache repana neere jo'kacuheju

karama'ñe paajũ chekũnare, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiicojñome. Chũ'u chũ'ũñe'te cho'ojũ repaña paache jo'kasõnareta'ni chekũna ña cu'ache i'kame. Jã'ata'ni Dios na'a pa'isirũmũ repaña paache'te jo'kacuhejũ karama'ñe paajũ chekũnare, “Re'oja'che pa'ime ina”, chiicojñosinare, “Cu'ache pa'inaa'me ina”, chiija'mũ. Chũ'u chũ'ũñe'te cho'ojũ repaña paache jo'kasõ chekũnare cu'ache i'kacojñosinareta'ni, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiija'mũ Dios. Ñcuarepaame jã'a — chiniasonũ Jesús.

*Jesús repaũ chuenisojachere jo'e kũamũ
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

³² Ñcuarũmũ Jesús repaũ neenana'me Jerusalén vũ'ejoopona maiũ charoji maniasomũ. Repaũ neena vajuçhujũ cho'jepi maniasome. Reparũmũ Jesús repaũ neenare docerepanare soni repaũ'te cho'ojache kũaasomũ.

³³ Kũakũ ija'che i'kaasomũ repaũ:

—Mai Jerusalén vũ'ejoopo maiñe masime mũsanũkona. Ñcuachejana chũ'ũre Dios Raosi'kũre pãipi chẽa judío phairipã chũ'ũnana'me judiõpã che'chonani sa jo'kajanaa'me. Ñcuanapi chũ'ũre vanisõjañe chũ'ũ judío peonani jo'kajanaa'me, repanapi chũ'ũni cu'ache cho'oa'jũ chini.

³⁴ Jo'karena repaña chũ'ũre pãisojanaa'me. Ñcuachi'a chũ'ũni coo tutujũ suĩ'sue pi'ni kurususẽ'verona jẽ'jo vẽasõjanaa'me repaña

chũ'ure. Jã'aja'ñe cho'ocojñosi'kũta'ni choteu-
mucujñana vajũraija'mũ chũ'u —chiniasomũ
Jesús repaũ neenare.

*Santiago'ame Juan re'oja'che cho'okaamũ chini
Jesure sēesi'ere kũamũ
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Ūcuarũmũ Zebedeo mamachĩi Santiag-
ona'me Juan Jesure kueñe tĩ'a i'kaasome.

—Masiũ, chũkũna'te mũ'ũpi re'oja'che
cho'okaamũ chini sēñũ chiime chũkũna —
chiniasome repaña.

³⁶ Chitena i'kaasomũ repaũ.

—¿Ëquere chũ'u mũsanũkonare
cho'okaija'che? —chiniasomũ.

³⁷ Chikũna i'kaasome repaña.

—Mũ'ũpi ija'che jo'kaa'kũ chiime chũkũna:
Mũja'kũna'me mũ'u chũ'ũrũmũ chũkũna te'eũ
mũ'u ỹajũtu cakã'kona rũũ, chekũpi mũ'u
kã'kojũtu cakã'kona rũũ ñu'ijũ ja'me chũ'ũju
pañũ chiime chũkũna —chiniasome repaña.

³⁸ Chitena Jesús i'kaasomũ repañare.

—Mũsanũkona vesũju jã'aja'ñe sēeme.
Pãi chũ'ure cho'ojacheja'che mũsanũkonare
vanisõñũ chiito, ¿cuhemanejanaa'ñe
mũsanũkona? —chiniasomũ repaũ.

³⁹ Chikũna repaña Zebedeo mamachĩi
i'kaasome repaũ'te.

—Jũju, cuhemanejanaa'me chũkũna —
chiniasome.

Chitena Jesús jo'e i'kaasomũ repañare.

—Chũ'ure cho'ocheja'che cu'ache
cho'ocojñorepañanaa'me mũsanũkona.

40 Jã'ata'ni chũ'ure repakã'jño pa'iche ruujanare chũ'ucu'amũ chũ'ure. Chũ'u Ja'ku apereparamũ ïsija'mũ chũ'u chiicojñosinarechi'a jo'kaja'mũ Repaũ repa —chinasomũ.

41 Zebedeo mamachĩipi jã'aja'ñe sētena asa Jesús neena chekũna pe'ruasome repanare.

42 Pe'rujuna Jesús repanare soni rao i'kaasomũ.

—Iere masicosome musanũkona: Icheja cheja pãi chũ'una repana neenare rua cuaja pa'iche'te chũ'ujũ rua chũ'ova'nare cho'oju pa'ime.

43 Jã'ata'ni musanũkonapi te'eu pãi chũ'uku pasa chini repana cho'ocheja'che cho'omanejũ'ũ. Jã'aja'ñe cho'oma'ñe cho'oche cho'okaikũja'che chekũnare cho'okaiũ pa'ijũ'ũ.

44 Te'euji chekũnare paara chini paacojñoku pa'icheja'che pa'ijũ'ũ.

45 Jã'aja'ñe pa'iku'mũ chũ'u pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku. Pãire cho'okaicojñora chini raisi'kũma'mũ. Pãire ũcuanũkore re'oja'che cho'okaiũ repana cu'are jũni ro'ikasa chini raisi'kũa'mũ —chinasomũ Jesús repanare.

*Na'ava'uni Bartimeoni Jesús vasosi'ere kũamũ
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)*

46 ũcuarũmũ Jesús repaũ neenana'me Jericó vũ'ejoopo tĩ'a jmamakarũ pani Jerusalén vũ'ejoopona saũu chini Jesús repaũ neena chekũna pãi rua jainũko ja'me repajoopoji etajũ ñato ma'a ru'tũva'te Timeo mamakũ Bartimeo na'ava'ujekũ ñu'iu kurire sēeu paniasomũ.

47 Ñu'ia Jesús Nazaret vu'ejoopo cakũ repau ñu'ichejapi caraiche'te asa repau Bartimeo rua cuikũ ija'che i'kaasomũ:

—Jesús, David aperumũ pa'isi'kũ Jojosi'kũ, oijũ'u chu'ava'ure —chiniasomũ repau.

48 I'kauna asa repana pãi jainũko,

—Re'omũ. Jo'e i'kamanejũ'u —chiniasome repau'te. Jo'e i'kamanejũ'u chiisi'eta'ni na'a rua cuikũ i'kaasomũ repau.

—Jesús, David aperumũ pa'isi'kũ Jojosi'kũ, oijũ'u chu'ava'ure —chiniasomũ repau.

49 Jã'aja'ñe i'kakũ cuikuna asa canũka,

—Repau'te soijũ'u —chiniasomũ Jesús.

Chikuna repana pãi na'ava'uni soijũ i'kaasome.

—Koka paakũ vuni rajũ'u. Jesús mu'ure soimũ —chiniasome repana repau'te.

50 Chitena asa repau sã'sevũ ju'ikãa tito na'mi vuni Jesuni saniasomũ.

51 Sakuna Jesús ija'che sãniasomũ repau'te:

—¿Ëquere cho'okaau chini sãekũ mu'u chu'ure? —chiniasomũ Jesús repau'te.

Chikuna repau na'ava'u i'kaasomũ.

—Masiũ, chu'u ñakocaã ñoa'kũ chiimũ chu'u —chiniasomũ repau.

52 Chikuna Jesús jo'e i'kaasomũ.

—“Jesús chu'ure vasoja'mũ”, chini cuasasi'kũjekuna mu'u ñakocaã ñoja'mũ mu'ure. Chura mu'u vajũ saijũ'u —chiniasomũ Jesús repau'te.

Jesupi jã'aja'ñe i'kauna repau ñakocaã teana care'osoasomũ. Care'ouna Jesure jovo ja'me saniasomũ repau na'ava'u pa'isi'kũ.

11

*Jerusalén vü'ejoopo Jesús sani tĩ'asi'ere
kuamü*

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Ũcuarümü Jesús repam neenana'me saijü Jerusalén vü'ejoopo kueñe cajoopoã Olivo aiküti pa'ijoopoã Betfagé vü'ejoopona'me Betania vü'ejoopo cachejñana tĩ'aasome. Tĩ'a Jesús repam neenare te'eka'chapanarechi'a soniasomü.

² Soni repanare saora chini ija'che i'kaasomü repam:

—Jeejoopona kueñe cajoopona saijũ'u müsankona. Sani tĩ'a burrova'ure quëo süosiva'ure, päi chuta'a tuhimava'uni ñajanaa'me müsankona. Ña repava'ure jose ichejana rakaijũ'u.

³ Päi ũcuauaküji müsankonare, “¿Ëque cho'oñu chini müsankona jã'ava'ure joseche?”, chiito, “Maire Paakü iva'ure chiimü. Na'mi co'choja'mü repam iva'ure”, chiijũ'u — chiniasomü repam.

⁴ Chikuna repana sani ñato burrova'u päi vü'e kakasa'aro kueñere, ma'a rü'tüva'te quëo süosiva'u rñiasomü. Ũcuarümü repana repava'ure sani joseasome.

⁵ Josejuna ũcuacheja pa'ina ija'che i'kaasome repanare:

—¿Ëquere müsankona cho'oche? ¿Je'se pa'ina jã'ava'ure joseche? —chiniasome repana.

6 Chitena repanare Jesús i'kaku chũ'u raosi'ere kuaasome repana. Kuaena repava'ure ñsemaneasome repana.

7 Ësemaruna repava'ure Jesús pa'ichejana sa repava'u sũkũña kãñapi tuorena Jesús mũni tuniasomu repava'ure.

8 Tunì saiuna repau saima'ana pãì jainuko kãña jaasome. Chekuna ùcuaja'che sũki ka ja'o pa'ikare veri ùcuama'ana ùhaasome.

9 Charo Jesure ja'me sainana'me repau cho'je saina pojojũ cuijũ ija'che i'kaasome:

—¡Dios peore masikũ'mũ! ¡Diopi ikure pãire chũ'ua'ku chini Repau Raosi'kure re'oja'che cho'okaau!

10 ¡Aperumu pa'isi'ku mai majapãiu David chũ'usi'eja'che iku Jesús re'oja'che chũ'uja'mũ! ¡Dios peore masikũ'mũ! —chíniasome repana.

11 Jã'aja'ñe cho'ojana Jesús Jerusalén vù'ejoopo tĩ'a Dios vù'ena kaka pa'iu na'isokuna peore si'ache repakã'jño ña pi'ni eta Betania vù'ejoopona co'iasomu, repau neena docerepanana'me.

*Higoñũji jo'e kãïmanea'ku chini i'kamũ Jesús
(Mt 21.18-22)*

12 Jo'e ñatato Jesús repau neenana'me Betania vù'ejoopoji raijuna Jesure ãucuhaasomu.

13 Æucuhakuna so'opi ñato sũkiñũ higoñũ ja'o sã'sasi'ñũ paniasomu. Jã'aja'ñe pa'ina Jesús na'a kueñe sani ñato higopũã kũïma'ñũ ja'ochi'a paniasomu. Kũirumu chuta'a tĩ'amauna reparũã peoasomu repañũ.

14 Jã'aja'ñe pa'ïuna repañu ija'che i'kaasomũ repañ:

—Iñu sũkiñu jo'e kũimairo paaũ —chinasomũ repañ. Jã'aja'ñe i'kakũna repañ neena asaasome.

Dios vũ'ena kaka põse ïsinare Jesús eto saosi'ere kuamũ

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48)

15 Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús repañ neenana'me sani Jerusalenna tĩ'aasome. Tĩ'a Jesús Dios vũ'ena kaka repavũ'e põse koosinana'me ïsinare peore eto saosomũ. Eto saokũ kuri sa'ñekaina mesako'ñana'me ũkupova'na ïsina ñu'isaivũãre jũjo tajño ũhaasomũ repañ.

16 Ũcuaja'che chekũna repaña põsemajñaruã ve'eju repavũ'epi kaka etajani sañu chiinare ũseasomũ repañ repañare.

17 Jã'aja'ñe cho'okũ repañare che'chokũ ija'che i'kaasomũ:

—Dios chu'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamũ:

Chu'ũ vũ'e pãi ũcuanũko chu'ũre pojoju sũevũ'ea'me, chiimũ. Jã'ata'ni mũsanũkona põse ñaana cho'ocheja'che kaka cu'ache cho'ome —chiimũ eto saosomũ Jesús repañare.

18 Jã'aja'ñe cho'oũna asa judío phairipãi chũ'ũnana'me judíopãi che'chona pe'ruju repañ'te vanisoche chũ'ũñu chiisinata'ni pãipi ũcuanũko repañ che'choche'te asa jñanojũna repañ'te vajuchũasome repaña.

19 Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús na'ito repañ neenana'me repajoopoji saniasome.

*Higoñu jūnisosi'ere kuamu
(Mt 21.18-22)*

²⁰ Jo'e ñatato Jesús repau neenana'me higoñu pa'icheja caraiu ñato repañu saivuañatuka jūnisosi'ñu paniasomu.

²¹ Repañuji jā'aja'ñe pa'iuna Jesús i'kasi'e Pedro jo'e cuasaku i'kaasomu.

—ñaku, Masiu! Mu'upi repañu'te cu'ache i'kauna peore jūnisōsi'ñuame —chiniasomu repau'te.

²² Chikuna Jesús repau neenare i'kaasomu.

—Diore cuasaju pa'ijũ'u musanukona.

²³ Musanukona ũcuauakuji, “Diopi cho'okaiuna chu'u i'kache peore cho'ore'oja'mu”, chiiu cuasaku ikūtire, “Icheja kuñu chiarana su'a nukajũ'u”, chiito repakūti musanukona chũ'uñe cho'oja'mu. Ũcuarepaa'me jā'a.

²⁴ Jā'ajekuna ija'che i'kamū chu'u musanukonare: Musanukona, “Diopi chu'u ũcuauache sēeto cho'okaija'mu chu'ure”, chiiju cuasaju pa'ito musanukona sēeñe cho'okaija'mu Dios.

²⁵ Musanukona Diore sēñu chini chekuna musanukonare cu'ache cho'osi'e cavesuō jo'e cuasamanejũ'u. Jo'e cuasama'to Dios ũcuaja'che musanukona cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu.

²⁶ Jā'ata'ni musanukonapi chekuna cu'ache cho'osi'ere cavesuma'ñe ũcua cuasato Dios ũcuaja'che musanukona cu'ache cho'osi'e cavesuma'ñe ũcua rua cuasaku pa'ija'mu — chiniasomu Jesús repanare.

*Jesús rũa masi i'kasi'ere kũamũ
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)*

²⁷ Ũcuarũmũ Jesús repaũ neenana'me Jerusalenna jo'e sani tĩ'aasome. Tĩ'a Jesús Dios vũ'e kaka nũka ku'iu ñakũna judío phairipãĩ chũ'ũnana'me judíopãĩ che'chonana'me judío aina raniasome.

²⁸ Rani repaũ'te ija'che sēniasome repana:

—¿Je'se cuasa pãĩ chũ'ũna cho'ocheja'che cho'okũ mũ'ũ? ¿Neepi chũ'ũrena rani cho'okũ mũ'ũ? —chiniasome.

²⁹ Chitena repanare sãĩñe i'kaasomũ repaũ.

—Chũ'ũ ũcuaja'che mũsanũkonani chũ'o sēniasara. Sēeũna kuajũ'ũ chũ'ũre. Kũaru chũ'ũ ũcuaja'che iere cho'oa'kũ chini chũ'ũre chēa raosi'kũ mami kuaja'mũ mũsanũkonare.

³⁰ ¿Neepi Juanre Pãĩ Okoro'vekũ'te chēa raore? ¿Diopi chēa raorũ? Jã'apãani, ¿pãipi chēa raore repaũ'te? Kuajũ'ũ chũ'ũre —chiniasomũ Jesús repanare.

³¹ Sēkũna sãĩñechi'a ija'che cutuasome repana:

—¿Je'se mai ikũre i'kajanaa'ñe? Maipi, “Juanre Dios chēa raosi'kũa'mũ”, chiito ikũ maire, “¿Je'se pa'ĩũna mũsanũkona jã'aja'ñe cuasanata'ni Juan chũ'vasi'e cuasamanere?”, chi-ija'mũ.

³² Ũcuaja'che, “Pãipi Juanre chēa raosinaa'me”, chiicu'amũ maire —chiniasome repana. Reparũmũ pãĩ rũa jainũko, “Juan Dios chũ'o kuakaikũ pa'isi'kũa'mũ”, chiijũ cuasajũna i'kavajũchũasome repana, chekũnapi asa pe'rujũ chini.

³³ Vajũchũjũ Jesure ija'che i'kaasome repana:

—Juanre raosi'kũ mami vesũme chũkũna —
chinasome.

Chitena Jesús i'kaasomũ repanare.

—Chũ'ũ ũcuaja'che mũsanũkonapi jã'aja'ñe
i'karena chũ'ũre chũ'ũ raosi'kũ mami
kũamaneja'mũ —chinasomũ Jesús repanare.

12

*Cho'оче cho'okaina cu'ache cho'osi'ere
kũamũ*

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ ũcuarũmũ Jesús repanare chũ'vakũ ija'chere
cuasakũ kũaasomũ:

—Pãiu pĩsi ũche chio tã pi'ni si'acachio
rũhiso'koro jeo tũsũasomũ. Repaso'koro jeo
pi'ni ũche cha'ca chachojavũ je'naasomũ repaũ
ũcuate'evũji conora'ka meajacheja pa'ivũ.
ũcuachi'a repachio kuirakaijanapi si'acachio
ñajũ kuirakaijũ paarũ chini vũ'e ũmũ nũkavũ'e
cho'oasomũ repaũ.

'Peore cho'o pi'ni repa chio kuirakaijanare
jãaa jo'ka tũichejana sanisũasomũ repaũ.

² Sani pa'iu ũche tũarũmũ tĩ'aũna repaũ'te
cho'оче cho'okaikũ'te ũche chio kuirakaina
pa'ichejana saoasomũ repaũ, ũchere miijani
rakaamũ chini.

³ Jã'ata'ni sani tĩ'aũna ña repana ũche kuirana
repaũ'te chẽa vani, ũchejẽ'e peou'te ũche paakũ
pa'ichejana co'choasome repana.

⁴ Co'chorena ña ũche paakũ repaũ'te cho'оче
cho'okaikũ'te chekũni jo'e ũcuachejana saouna
sani tĩ'aũna ña repana ũche kuirana repaũ'te

catapuãpi repau s̄ijopuna asi su'a repau'te rua cu'ache cutu pi'ni uchejẽ'e peou'te co'choasome.

⁵ Co'chorena chekure jo'e saosomũ repau. Saouna repau'te vanisõasome repana. Chekunanani asi vaniasome repana. Chekunare vanisõasome repana.

⁶ Jã'aja'ñe cho'ojuna churata'ni repau mamaku'te rua oiũ paaku'te, "Chu'u chiireta'ni ña kukujacosome repana", chiiũ cuasa cho'jerepana mamaku'te saosomũ repau.

⁷ Jã'ata'ni repau mamakũji sani tĩ'auna ña repachio kuirakaina sãĩnechi'a ija'che i'kaasome: "Jã'u uche paaku mamaku'mũ. Puka'ku jũnisõsirumũ repau paasi'e paajaua'mũ jã'u. Vanisõũ jã'uni. Maipi puka'ku jũnisõsirumũ repau paasi'ere paaũ", chiniasome repana.

⁸ Chini repau'te chẽa vanisõ chio ru'tuvana sa uhaasome repana repau'te —chiniasomũ Jesús repanare pãi.

⁹ Jã'aja'ñe kuacuha repau kuasi'e asasinare ija'che s̄eniasomũ repau:

—Repau mamaku'te vanisõsi'ere asa uche chio paakũji sani, ¿je'se cho'oja'u repanare uche kuirakainare? Sani repau mamaku'te vanisõsinare sãĩne vanisõja'mũ repau. Repanare vanisõ uche chio kuirakaijanare chekunanani jãaa jo'kaja'mũ repau, cu'ache cho'oma'ñe uche tua pi'ni repau'te sa isijanani.

¹⁰ '¿Dios chu'o aperumũ tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che kuamũ: Pãi vu'e cho'ona vu'ña tuu re'ojatuure ku'eju paniasome.

Ku'eju te'etuuru jñaani cuheasome repana.

Cuheju jo'kaasome repatuuru.

Chekunata'ni na'a rua masinajeju rani
repatuuru mini kuãa sa

repana vu'e chakavuna nukoasome,

repana vu'epi na'a rua jujaa'ku chini.

¹¹ Diopi cho'okaiuna jã'aja'ñe cho'orena ña cuasa

Repauni pojoju i'kame chukuna,

chiimu Dios chu'o tocha jo'kasi'e —chiniasomu
repa.

¹² Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa judío phairipai

chũ'unana'me judiopai che'chonana'me judío

aina asamasi, "Iku Jesús ũcuau cuasaku kuacheji

maini cu'ache cutumu", chiiju pe'ruasome.

Pe'ruju repa'te chẽañu chiinata'ni paire

chekunani vajuchuju repa'te jo'ka sanisoasome

repana.

*Jesús pã chũ'unare kuri ro'iche'te i'kasi'ere
kumũ*

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Ũcuarumu judiopai chũ'unapi

fariseopaina'me Herode'te chiinare te'enare

soni ija'che i'kaasome:

—Jesús pa'ichejana sani repa'te chu'o rua

sẽniasajũ'u. Jã'aja'ñe sẽejuna repa tiiñe i'kato

asa repa i'kasi'e maire chũ'unani kuañu.

Maipe kuato chekumumu repa'te chẽañe

chũ'unana'me repana —chiniasome.

¹⁴ Chini saõna sani Jesure ija'che i'kaasome

repana:

—Masiu, chu'o ũcuarepare cutuku'mu mu'u.

Pãipi asa chẽa re'oja'che paaru chini Dios

chũ'ũñe ũcuarepare che'choku'mu mu'u. Jã'a

masime chukuna. Mũ'u che'choche'te chekunapi asa cu'ache i'katojẽ'e kũkũ cuasoma'ñe ũcua che'chokũ pa'ikũ'mũ mũ'u. Jã'ajekuna mũ'uni chũ'o sēniasañu chiime chukuna, mũ'u cuasakũ i'kache'te asa masiñu chini. Romapãi chũ'ũkũji Cēsapi chukuna pa'iche ro'ire sēeto, ¿ro'ijanaa'ñe chukuna repaũ'te? ¿Ro'imanejanaa'ñe? —chiniasome repana.

¹⁵ Jã'ata'ni Jesús repana cu'ache cho'oñu chi-iche'te masikũ ija'che i'kaasomũ repanare:

—Chũ'uni cacũ'oñu chini jã'aja'ñe sēeme mũsanũkona. Kurire'reva chũ'ure rajũ'u; ñara —chiniasomũ repaũ.

¹⁶ Chikuna repaũ'te kurire'reva miijani ra ñoasome repana. Ñojuna Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—Ikũ kurire'reva pa'ikũ kuechũsi'kũ, ¿keeja'iu'u? Ūcuachi'a, ¿nee mamipi pa'ikũ ire'reva? —chiniasomũ.

Chikuna i'kaasome repana.

—Maire chũ'ũkũ Cēsar chiana'me repaũ mami pa'imũ jã'are'reva —chiniasome repana.

¹⁷ Chitena Jesús i'kaasomũ repanare.

—Jã'a pa'ito pa'iche ro'ire repaũji kuri ro'iche chũ'uto ro'ijũ'u repaũ'te. Dios chũ'u jo'kasi'e ũcuachi'a cho'oju pa'ijũ'u —chiniasomũ repaũ. Jã'aja'ñe i'kauna asa kũkũasome repana.

Jũ'isina vajũraiche'te Jesure sēniasasi'ere kũamũ

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Ūcuarũmũ saduceopãi Jesuni ñañu chini saniasome. “Pãi jũ'isina jo'e

vajuraimanejanaa'me", chiiju cuasanajeju Jesure ija'che sēniasome repana:

¹⁹ —Masiu, Diopi chũ'ũna Moisés aperũmu tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

Pãiu romio'te vejasi'kupi, chuta'a chĩ peokũji jo'ka jũnisõru

repaũ cho'jeuji veja paaakũ majaa'chũ paasi'kore.

Repaoni veja chĩire paakũ ija'che cuasakũ paaũ: "Chũ'u a'chũ jũnisõsiva'u chĩjanaa'me ina chũ'u chĩ", chiaũ, chiimũ repaũ tocha jo'kasi'e.

²⁰ Jã'ajekũna chũ'o kuañũ chiime chũkũna mũ'ure. Pãiu charo cakũ cho'jechĩi mũpãichi'a seirepanare paaasomũ. Repaũ charo cakũ romio'te veja paakũ chuta'a chĩ peokũji jo'ka jũnisoasomũ.

²¹ Jo'ka jũnisõũna cho'jeu repaũ majaa'chũ rãjo pa'isi'koni veja paakũ ũcuaja'che chuta'a chĩ peokũji jo'ka jũnisoasomũ. Jũnisõũna na'a cho'je cakũ ũcuate'eo'te veja ũcuaja'che chĩ peokũji jũnisoasomũ.

²² Jã'aja'ñechi'a sieterepana ũcuanũko ũcuate'eo'te vejaju chĩi peonachi'a jo'ka jũnisoasome repana. Repana peore jũnisosirũmu romio ũcuaja'che jũnisoasomo.

²³ Jã'ajekũna pãi jũnisosina ũcuanũko jo'e vajuraisirũmu, ¿kakupi repao'te jo'e paaja'u, si- eterepana veja paacojñosi'kore? —chiniasome repana.

²⁴ Chitena Jesús i'kaasomũ repanare.

—Tiiñe cuasame mʉsanʉkona. Dios chʉ'o aperʉmʉ tocha jo'kasi'ejẽ'e vesʉjʉ jũ'isinare Dios vasomasichejẽ'e vesʉme mʉsanʉkona.

²⁵ Pãi ũcuanʉko jo'e vajʉraisirʉmʉ ʉmʉpãina'me romi jo'e vejamanejanaa'me, Diore ja'me pa'ina ángeles pa'icheja'che pa'inajejʉ.

²⁶⁻²⁷ ¿Diopi chʉ'ʉna Moisés tocha jo'kasi'e jũ'isina vajʉraiche kʉache ñamanaa'ñe mʉsanʉkona? Aperʉmʉ Moisés sũkira'ñʉrʉ uutoa toa kueñe nʉkaku ñaku paniasomʉ. Ñaku nʉkakʉna ũcuatoa sa'navʉji Diopi i'kakʉna asaku tocha jo'kaasomʉ repaʉ Moisés.

“Chʉ'ʉ Dios, mʉsanʉkona aipãi icheja pa'irʉmʉ chʉ'ʉre cuasasinare paaku'mʉ chʉ'ʉ Abrahamre, Isaare, Jacobre”, chiisi'kʉa'mʉ Dios,

chiimʉ repaʉ tocha jo'kasi'e. Diopi ñato pãi jũnisõsinajẽ'e vajʉme, repana rekoñoõpi vajʉkʉna. Jã'a jachajʉ cuasama'ñe rʉa tiiñe cuasame mʉsanʉkona —chiniasomʉ Jesús repanare saduceopãi.

*Dios pãi na'a rʉa chʉ'ʉñe'te kʉamʉ Jesús
(Mt 22.34-40)*

²⁸ Ũcuarʉmʉ judiõpãi che'choku rani Jesure saduceopãi ke'resi'e asaasomʉ. Jesupi rʉa masi i'kakʉna asa ija'che sẽniasaasomʉ repaʉ:

—Dios maire chʉ'ʉ jo'kasi'e, ¿jeea'che Repaʉ maire na'a rʉa cho'ojũ'ʉ chiiche? —chiniasomʉ.

²⁹ Chikʉna Jesús ija'che i'kaasomʉ:

—Dios maire ija'chere i'kakʉ na'a rʉa chʉ'ʉmʉ:

Asarepajũ'u, Israelpãi.

Chũ'u mʉsanʉkonare Paaku ũcuate'eũ'mũ.

³⁰ Jã'ajekũna pãi mʉsanʉkonare ũcuanʉkore
Paaku'te chũ'ure

mʉsanʉkona aũna'me rekoñoãna'me kokana'me
cuasache peore jã'api rua cuasaju pa'ijũ'u.

Mʉsanʉkona meñe oicheja'che chekũnare oiju
pa'ijũ'u,

chiiũ chũ'ũmũ Repau. Dios jã'aja'ñe chũ'u
jo'kaku maire, "Jã'are cho'oju pa'ijũ'u", chiiũ
na'a rua chũ'ũmũ.

³¹ Cheke ũcuaja'chea'me, Repau chũ'ũrepache.
Ija'che chiimũ:

Mʉsanʉkona meñe oicheja'che chekũnare oiju
pa'ijũ'u,

chiimũ Dios. Jã'aja'ñe, "Cho'oju pa'ijũ'u", chiiũ
na'a rua chũ'ũmũ Dios maire. Chekejẽ'e na'a rua
chũ'ũma'mũ Repau —chiniasomũ Jesús repau'te.

³² Chikũna judíopãi che'chokũ i'kaasomũ
repau'te.

—Masiũ, ũcuarepaa'me jã'a, mũ'u i'kache.
Dios ũcuate'eũ'mũ. Chekũ maire paakujẽ'e
peomũ.

³³ Mai judíopãi Diore pojojũ cu'amajñaruã
Repauni ĩsijũ uosome. Jã'aja'ñe cho'ojuna
pojocosomũ Repau maire. Jã'ata'ni maipi
Repauni rekoñoãpi rua masi cuasaju mai meñe
oicheja'che chekũnare oiju pa'ito na'a rua pojo-
cosomũ Dios maire —chiniasomũ repau.

³⁴ Jã'aja'ñe i'kaũna asa Jesús, "Ikũ masi
i'kasi'kua'mũ", chiiũ cuasa ija'che i'kaasomũ
repau'te:

—Jã'aja'ñe cuasakujeku Dios chũ'uñe asa chẽari'ramu mu'u —chiniasomu repau repau'te. Reparumu pãi Jesure chu'o jo'e sãevajuchuasome.

¿Nee chĩa'u pãi ũcuanukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'ku?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Ũcuarumu Jesús Dios vu'ere pa'iu pãire che'choku ija'che i'kaasomu:

—Mai judiopãi che'chona ija'che i'kame: “Aperumu pa'isi'ku David Jojosi'ku'a'mu Cristo”, chiime.

³⁶ Repau David, aperumu Dios Rekochoji kuakuna tocha jo'kasi'e ija'che chiimu:

Dios chu'ure Paaku'te ija'che i'kaasomu:

“Chu'ure kueñe ujajũtu cakã'kona puujũ'u.

Chu'upi cho'okaiuna mu'ure cuhesina ũcuanuko mu'u chũ'uñe cho'ojanaa'me”, chiniasomu.

Jã'aja'ñe tocha jo'kaasomu David.

³⁷ '¿Je'se pa'iu'na David, “Chu'ure Paaku'mu Cristo”, chiisi'eta'ni, “David Jojosi'ku'a'mu Cristo”, chiiche mai judiopãi che'chona? — chiniasomu Jesús repanare.

Reparumu pãi jainuko Jesús i'kache asa pojoasome.

Judíopãi che'chona cu'ache cho'оче'te kumatu Jesús

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ũcuarumu Jesús pãire jo'e che'choku ija'che i'kaasomu:

—Judíopãi che'chona pa'iche ña chẽamanejũ'u masanukona. Kãña re'ojakãñari ujacueñoã

ju'ijɨ nɨka ku'ime repana, pāipi ña, “Diore rɨa cuasanaa'me jā'ana”, chiapɨ chini. Ñu ïsichejñare ku'ijɨna pāipi repanani ña chēa pojɨɨ, “Peore masinajejɨ che'chonaa'me ina”, chiito rɨa pojonaa'me repana.

³⁹ Ũcuaja'che judíopāi chi'ivɨ'ena mɨa kakani masina ñu'isaivɨāre ñu'ineenaa'me repana. Ũcuaja'che pāipi repanani ñu ñuñu chini soito mɨa repanare soisi'kɨre kueñe ñu'ineenaa'me repana.

⁴⁰ Ũcuachi'a va'jeva'na paache jorejɨ tɨtesōnaa'me repana. Jā'aja'ñe cho'onata'ni pāipi ña, “Re'onaa'me jā'ana”, chiapɨ chini Diore sēni rɨa jeerɨmɨ sēejɨ pa'inaa'me repana. Jā'aja'ñe cho'onajejɨna Diopi chɨ'ɨɨna rɨa cu'ache tíjñeja'mɨ repanare —chiniasomɨ Jesús.

Va'jeva'o chɨova'o pa'iva'o Diore kuri ïsisi'ere kɨamɨ
(Lc 21.1-4)

⁴¹ Ũcuarɨmɨ Jesús Dios vɨ'ena kaka cājovɨ kuri mañavɨ nɨkacheja kueñe pɨɨ ñu'ivɨ ñato Dioni ïsijɨ pāi jainɨko kuri mañajɨ paniasome. Ũcuachi'a kurina jainɨko kuri rɨa mañaasome.

⁴² Ũcuarɨmɨ va'jeva'o chɨova'o pa'iva'o ũcuaja'che te'eka'chapare'rerɨāchi'a ka'charɨ pa'ire'rerɨāre mañaasomo.

⁴³⁻⁴⁴ Mañaona ña Jesús repaɨ neenare soni rao i'kaasomɨ.

—Ina kurinata'ni repana koojɨna cajejaisi'ere ïsisinaa'me. Iva'ota'ni repao ñu koo ñio pasa chisire'rerɨāre Dioni pojoko peore ïsisōsi'koa'mo.

Kurina ĩsisi'e ña pojomũ Dios. Jã'ata'ni iva'o ĩsisi'e ña na'a rua pojomũ Dios. Ũcuarepaa'me jã'a —chinasomũ Jesús.

13

*Dios vũ'e ñañosojachere kũamũ Jesús
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)*

¹ Ũcuarũmũ Jesús Dios vũ'e pa'isi'kupi etaũna repau neena te'eũ repau'te i'kaasomũ.

—ĩÑakũ, Masiũ! Catapuã rua re'ojapuãpi cho'osivũ'ña'a'me ivũ'ña —chinasomũ.

² Chikũna Jesús i'kaasomũ.

—Mũsanũkona ivũ'ña peore ñaju pa'ime, “Re'oja'imũ”, chini. Jã'ata'ni na'a pa'isirũmũ, catapuã te'epũjẽ'e chekupũna'me su'ima'ñe peore ñañosõjanaa'me pãi ivũ'ña —chinasomũ Jesús repau'te.

*Cheja si'api'rarũmũ cho'ojachere kũamũ
(Mt 24.3-28; Lc 17.22-24; Lc 21.7-24)*

³ Jã'aja'ñe i'kacuha Jesús repau neenana'me Olivo aikũti Dios vũ'e ti'jñeñe cakũtina mũni ruũ ñuniasome. Ruũ ñu'ijũ Pedro, Santiago, Juan, Andrena'me repau'te Jesure te'eũ'te chu'ore sēniasome.

⁴ —Mũ'u kũasi'e, ivũ'ña ñañosõjañe, ¿jeerũmũ cho'ojachea'che? Reparũmũ tĩ'añe, ¿je'se masi-janaa'ñe chũkũna? —chinasome repana.

⁵ Chitena Jesús i'kaasomũ.

—Ñarepaju pa'ijũ jorena i'kache asa cuasama'ñe pa'ijũ'ũ mũsanũkona.

⁶ Pãi jainũko te'enachi'a ku'ijũ jorejũ chu'uni roijũ, “Dios Raosi'kũa'mũ chu'ũ. Cristoa'mũ”,

chijanaa'me. Jã'aja'ñe i'kaju joreju pã
jainukore cacu'ojanaa'me repana.

7 Ûcuachi'a si'achejña pã vaiche asani
kukumanējũ'ũ musanukona. Jã'aja'ñe pa'ija'mu
cheja si'apirarumu. Jã'ata'ni cheja chuta'a
si'amaneja'mu.

8 Pã ùcuate'echeja pa'ina chekuchejña
pa'inani sani vanisōjanaa'me. Ûcuaja'che
cheja si'achejñaruã ruã pi'ruja'mu. Ûcuaja'che
ruãrepa asuku ãupi aineemauna si'achejñaruã
ãucuhana jūnisōjanaa'me pã. Jã'ata'ni peore
jã'a na'a ruã cu'ache cho'orumu pi ti'apiraku
cho'oche'me.

9 Ñarepaju pa'ijũ'ũ. Reparumu pã
musanukonare chu'uni cuasajuna chẽa
judiõpã chũ'una pa'ivũ'ena sa jo'ka, repanapi
su'sueche'te chũ'urena judiõpã chi'ivũ'e
cuã su'suejanaa'me. Chekuru mu pã
musanukonare chu'uni cuasajuna chẽa
pã chũ'una pa'ivũ'ñana sa jo'kajanaa'me,
musanukonare cu'ache cho'oche'te chũ'ua'ju
chini. Jã'aja'ñe cho'ojuna repanare pã
chũ'unare chu'ũ pa'iche'te kuã asojanaa'me
musanukona.

10 Dios chu'o re'oja'che chu'ure cuasanapi
ku'iju chu'vajanaa'me, pãipi si'achejña pa'ina asa
chẽaa'ju chini. Jã'aja'ñe cho'o pi'nisirumuna
icheja cheja si'asõja'mu.

11 Ûcuachi'a reparumu pãipi musanukonani
chẽa pã chũ'una pa'ivũ'ena sa jo'karu, “¿Je'se
sãĩñe i'kaja'che chu'ũ?”, chijũ cuasamanejũ'ũ.
Musanukonare sãĩñe i'kache ti'arumu

mʉsanʉkona i'kajache chʉ'o Diopi rekoñoõna kuaja'mʉ. Mʉsanʉkona te'ena cuasajʉ i'kama'ñe mai Ja'kʉ Dios Rekochoji cho'okaiʉna masi i'kajanaa'me mʉsanʉkona.

12 Reparʉmʉ pãi repa cho'jechĩ chʉ'ʉni cuasajʉna chẽa sa, “Vanisõjũ'ʉ inare”, chiijʉ jo'kajanaa'me. Ũcuaja'che chekʉna repa majaa'chʉpãipi chʉ'ʉni cuasajʉna cu'ache cho'ojanaa'me. Pʉka'kʉpãi ũcuachi'a repa mamachĩipi chʉ'ʉni cuasajʉna chẽa sa, “Inare vanisõjũ'ʉ”, chiijʉ jo'kajanaa'me. Ũcuaja'che chekʉna repa pʉka'kʉpãipi chʉ'ʉni cuasajʉna ũcuaja'che cu'ache cho'ojanaa'me.

13 Pãi jainʉko mʉsanʉkonare chʉ'ʉni cuasajʉna rʉa cuhejanaa'me. Jã'ata'ni mʉsanʉkonapi chʉ'ʉre cuasache'te ũhasõma'ñe jũnisõrʉmʉjatʉ'ka masi cuasajʉ pani Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me.

14 'Dios chʉ'o aperʉmʉ kuasi'ku Daniel tocha jo'kasi'e ija'che chiimʉ:

Na'a pa'isirʉmʉ pãi Dios cuheche'te rupʉ tũosi'kʉni Dios vʉ'ena sa nʉko,

“Dioa'mʉ ikʉ. Pojojũ'ʉ ikʉre”, chiijanaa'me, chiimʉ. Repa tochasi'ere ñani masijanaa'me mʉsanʉkona. Pãipi jã'aja'ñe cho'ojʉna ñani Judea cheja pa'ina aikũjñana vʉ'vʉ katisõa'jʉ.

15 Pãi ũcuauana repa vʉ'ña ve'koroãre pani cu'amajñarʉãre miñu chini kakama'ñe teana vʉ'vʉsõa'jʉ.

16 Ũcuaja'che pãi chiño saisina pani repa vʉ'ña paache'te cu'amajñarʉãre miñu chini co'ima'ñe teana vʉ'vʉsõa'jʉ.

17 Reparumũ romiva'nare chĩi sũ'iva'nana'me oje chũsava'nare rũa vesache cu'ache pa'ija'mũ.

18 Dioni rũa sēejũ pa'ijũ'ũ, reparumũpi okorumũna tĩ'amañea'kũ.

19 Reparumũ tĩ'aru mamarumũpi irumũjatũ'ka pãĩ jmamakarũjē'e ñama'ñepi cu'a rũa cu'acheji pa'ija'mũ. Ũcuachi'a reparumũ cho'osi'e cu'a jo'e tĩ'jñemaneja'mũ.

20 Repa cu'ache pa'irumũre Diopi ũsemaũna na'a jeerumũ cu'ache pa'ito pãĩ te'eujē'e ju-jama'ñe cho'osõra'ame. Jã'ata'ni Diopi Repaũ chẽa paanani oiũ ũsekũna cu'a rũa jeerumũ pa'imaneja'mũ.

21 'Reparumũ pãĩ mũsanũkonare ija'che i'kajanaa'me: "Rani ñajũ'ũ. Pãĩ ũcuanũkore chũ'ũa'kũ chini Dios Raosi'kũ ichejare pa'imũ." Jã'apãani, "Sani ñajũ'ũ. Dios Raosi'kũ jeechejare pa'imũ", chiijanaa'me. Pãipi jã'aja'ñe i'kato asa jachajũ'ũ mũsanũkona.

22 Reparumũ pãĩ te'enachi'a ku'ijũ jorejũ, "Dios Raosi'kũa'mũ chũ'ũ. Cristoa'mũ", chiijanaa'me. Chekũnapi, "Dios chũ'o kũanaa'me chũkũna", chiijanaa'me. Jã'aja'ñe jorejũ i'kajũ Diochi'a cho'omasicheja'chere cho'o ñojanaa'me repaña, Dios chẽa paanapi ña Repaũ'te cuasache'te jo'kasõ ũcuanani jovo repaña chũ'ũñe'te cho'ojũ paapũ chini.

23 Mũsanũkonare repaña cho'ojachere ma-sia'jũ chini irumũna kũamũ chũ'ũ. Jã'ajekũna ñarepajũ pa'ijũ'ũ mũsanũkona —chiniasomũ Jesús repañare.

Pãire ja'me paañ chini Dios Raosi'kũ jo'e

*raijachere kuamũ**(Mt 24.29-36, 42-44; Lc 21.25-36)*

24 Ūcuarũmũ Jesús jo'e i'kaasomũ.

—Repa cu'ache cho'o pi'nisirũmũ ũsũũ miamaneja'mũ. Pãimiaũ ũcuaja'che miamaneja'mũ.

25 Cũnaũmũ pa'ina ma'jñoko chejana tuã'tuasõjanaa'me. Ūcuachi'a cũnaũmũ pa'imajñaruã ñũ'kueja'mũ.

26 Reparũmũ chũ'ũ Dios Raosi'ku peore Masiuji rũa re'oja'che ñoũ ko'sija'iu cũnaũmũpi pãĩ ũcuauũko ñaju'te pikona'me cajeja'mũ.

27 Caje chũ'ũ neenare ángeleva'nare chũ'ũ saõna sani chũ'ũ chẽa paanare cheja si'achejñaruã pa'inare rũa so'ñapi ra chi'ijanaa'me repaña.

28 'Chura higoñũ pa'iche'te cuasajũ'ũ. Higoñũ karuã ã'jikaruã carũni ja'o ma'mañe ñani, "Ūsurũmũ tĩ'apĩ'ramũ ie", chiime mũsanũkona.

29 Ūcuaja'che chũ'ũ chura kuasi'epi tĩ'akũna ñani, "Jesús, Dios Raosi'ku chejana jo'e caje'epi'ramũ", chiijanaa'me mũsanũkona.

30 Mũsanũkona jojosina chuta'a jũnisõmarũmũna chũ'ũ kuasi'e peore ti'jñeja'mũ. Ūcuarepaa'me jã'a.

31 Cũnaũmũna'me cheja si'asõja'mũ. Chũ'ũ chũ'ũ jo'kasi'eta'ni si'asõma'ñe ũcua pa'ija'mũ.

32 'Pãĩ te'eujẽ'e masima'me chũ'ũ kuasi'e ti'jñejarũmũ. Cũnaũmũ pa'ina ángeles ũcuachi'a vesũme. Chũ'ũ Dios Mamaku ũcuachi'a vesũmũ. Ja'kũchi'a masimũ jã'a.

33 'Chũ'u musanukonare kuasi'e ti'ñejarumũ vesunajeju ñarepaju pa'iju chũ'uni cha'aju Dioni sēejũ pa'ijũ'u.

34 Ija'chea'me: Chekurumũ pãiu chekũchejana saipi'rakũ repaũ'te cho'оче cho'okainare soni rao vũ'e kuirakaiche'te jo'kaasomũ. Ũcuanukore si'acairo repa na cho'ojache chũ'u jo'kaasomũ repaũ. Repa vũ'e kakasa'aro pē'jekaiku'te ija'che i'kaasomũ: "Chũ'u jo'e raijachere pē'jekũ cha'akũ pa'ijũ'u", chiniasomũ. Chini jo'ka saniasomũ repaũ.

35 Repaũ vũ'e paakũ raijarumũ repaũ neena vesũcheja'che chũ'u musanukonare Paakũ jo'e raijarumũ vesũme musanukona. Vesunajeju ñarepaju pa'iju chũ'uni cha'aju pa'ijũ'u. Chekurumũ na'itona chekurumũ ñamirepana chekurumũ kura chu'irumũna chekurumũ ñatacuhatona raija'mũ chũ'u.

36 Musanukonari chũ'u jo'e raijachere ña jñanomanẽũ chini cha'aju pa'ijũ'u. Chekurumũ peosi'kũpi teana raija'mũ chũ'u.

37 Chura chũ'u musanukonare chũ'vasi'e pãi ũcuanukore chũ'vamũ chũ'u. Chũ'u jo'e raijache cha'aju pa'ijũ'u —chiniasomũ Jesús repanare.

14

Jesuni chẽañũ chini pãi te'ena cutusi'ere kũamũ

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

1 Ũcuarumũ judiõpãi pã saũmanesi'e ãirumũ, pascua tĩ'añe ka'chaumucujña karatona judiõ

phairipāi chũ'unana'me judíopāi che'chona Jesuni vanisoche'te chũ'uñu chini te'ena cutuasome.

² Jã'aja'ñe cho'oñu chiinata'ni ija'che i'kaasome repana:

—Pascuarumna repaute chēañe chũ'umaneñu mai. Jã'arumna cho'oru pāi si'achejña raisina jainuko asa pe'ruju cavajanaa'me —chiniasome repana.

Romio Jesús sījopna okoma'ña ro'vesi'ere kumat

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Ūcuarumu Jesús Betania vū'ejoopo'te paniasomu, Simón asi ravu paaku chiicojñoku vū'ere. Pa'iu mesako'a ñu'iu ãu ãitona romio mañatuporu alabastroji cho'osituporu okoma'ña nardoma'ña rua ro'isituporu ra ũcuavū'ena kakaasomo. Kaka repatuporu jaopa'paru cachejapi chau Jesús sījopna roasomo repao.

⁴ Jã'aja'ñe cho'oona ña ũcuavū'e pa'ina chekuna pe'ruju sãñechi'a cutuasome.

—¿Je'se pa'ina iko jã'ara'ka rurepapu jañosoo?

⁵ Repara'kare ĩsisoni kuri trescientorepare're denariore're koora'amo repao. Jã'ajanuko koo chūova'na pa'iva'nare ĩsiruja'chere cho'osomo repao —chiniasome repana.

Pe'ruju repao'te rua i'kaasome repana.

⁶ Pe'ruju i'kajuna asa Jesús i'kaasomu.

—Iko cho'оче ñaju ke' remanejū'u musanukona. Repao chū'ere okoma'ña rosi'e re'oja'chere cho'osi'koa'mo iko.

7 Pāi chūova'na pa'iva'na mūsanukonana'me si'arumū pa'ijanaa'me. Jā'ajekuna repanare si'arumū re'oja'che cho'okaijū pa'ire'oja'mū mūsanukonare. Chū'uta'ni mūsanukonare si'arumū ja'me pa'imaneja'mū. Jā'ajekuna chū'ure si'arumū jā'aja'ñe cho'okaicu'aja'mū mūsanukonare.

8 Iko repao'te cho'ore'oche cho'oko chū'ure okoma'ña rosi'koa'mo. Iko chū'ure jūnisō tācojñopi'rakuni irumū okoma'ña rosi'koa'mo, jū'isinare cho'ocheja'che.

9 Cheja ũcuauachejña Dios chū'o chū'vachejña iko chū'ure cho'osi'e ũcuaja'che kuajanaa'me, pāipi repao re'oja'che cho'osi'ere cavesuma'ñe cuasajū paapu chini. Ũcuarepaa'me jā'a — chiniasomū Jesús.

*Pāipi cu'ache cho'oa'jū chini Judas chekūnare
Jesure jo'kajachere kumū
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)*

10 Ũcuarumū Jesús neenare, docerepanare ja'me pa'ikūji Judas Iscariote judío phairipāi chū'una pa'ivū'ena mūa i'kaasomū.

—¿Je'se cho'oni'te mūsanukonare Jesure jo'kaja'che chū'ū? —chiniasomū.

11 Jā'aja'ñe i'kakuna asa pojojū,

—Mū'upi jā'aja'ñe cho'oto kuri ro'ijanaa'me chūkuna —chiniasome repa. Jā'aja'ñe i'karena, “Jau”, chini Jesús pa'ichejana sani pē'je ñaku paniasomū repa, Jesuni jo'kara chini.

*Judíopãire Dios cho'okaisi'ere cuasajũ ãu
ãijãe'te kũamũ*

*(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co
11.23-26)*

¹² Ũcuarũmũ judíopãi pã saũmanesi'e ãirũmũ pascua charo cho'oumucusena Dios aperũmũ cho'okaisi'e cuasajũ ovejachĩiva'ũni vaniso Diore ĩsiumucusena Jesús neena ija'che sēniasaasome repaũ'te:

—¿Jeechejana mai pascuarũmũ ãijañe ãu care'vajajĩũ'ũ chiikũ mũ'ũ? —chiniasome.

¹³ Chitena Jesús repaũ neenare te'eka'chapanare saopi'rakũ ija'che i'kaasomũ repanare:

—Chura vũ'ejoopona sani tĩ'a pãiu'te churupũ oko pa'ipũ sakũni tijñajanaa'me mũsanũkona. Tijña ũcuauña'me saijũ'ũ.

¹⁴ Sani repaũ kakavũ'ena kakajũ'ũ. Kaka vũ'e paakũ'te sēniasajũ'ũ. “Masiũ mũ'ũni sani sēniasaa'jũ chini raomũ chũkũna'te. ‘¿Jeeru-upũna chũ'ũ neenana'me pascuarũmũ kaka ãu ãija'ñe chũ'ũ?', chiisi'kũa'mũ Jesús”, chiijũ'ũ repaũ'te vũ'e paakũ'te.

¹⁵ Mũsanũkonapi sēeto umũ caruupũ'te ujaruupũ'te ñoja'mũ repaũ, masi care'vasiruupũ'te. Ñoũna ũcuaruupũna kaka mai pascuarũmũ ãijañe ãu care'vajũ'ũ — chiniasomũ Jesús repanare.

¹⁶ Chikũna vũ'ejoopo sani tĩ'ato Jesús i'kasi'e ũcuarepa paniasomũ. Jã'ajekũna pascuarũmũ ãijañe ãu care'vaasome repana.

17 Care'vasirumꞵ na'icuhatona Jesús repau neena docerepanana'me repavꞵ'ena sani kakaasome.

18 Kaka mesako'are ñu'ijꞵ ãu ãirumꞵna Jesús repau neenare ija'che i'kaasomꞵ:

—Maina'me ãu ãiku te'eꞵ chu'uni cu'ache cho'oa'jꞵ chini chu'ure cuhenani jo'kaja'mꞵ. Ûcuarepaa'me jã'a —chiniasomꞵ repau.

19 Jã'aja'ñe i'kauna asa suma'ñe cuasajꞵ repau neena te'enachi'a repau'te ija'che sēniasome:

—¿Chu'ua'che mu'ure jã'aja'ñe jo'kajau? —chiniasome repana ũcuanꞵko.

20 Chitena Jesús i'kaasomꞵ.

—Chu'ure cu'ache cho'ojau, musanꞵkonare chu'ꞵ neena docerepanare ja'me pa'iku'mꞵ. Ûcuauji chu'una'me ũcuate'ere'ava cunare'ava pãpꞵ chũ'semꞵ.

21 Chu'ure Dios Raosi'kure, Repau chu'o aperumꞵ tocha jo'kasi'e kuache ũcuarepa cu'ache ti'jñeja'mꞵ. Jã'ata'ni chu'uni vanisõa'jꞵ chini jo'kasi'kure na'a rꞵa cu'ache ti'jñeja'mꞵ. Repau aineemaneru na'a re'ora'amꞵ repau'te —chiniasomꞵ repau.

22 Chuta'a ãu ãiu ñu'ikꞵji Jesús pãpꞵ mini Dioni, “Re'orepamꞵ”, chini repau neenani tꞵ'se ïsiku ija'che i'kaasomꞵ:

—Iꞵ pãpꞵ chu'ꞵ ca'nivꞵ'me. Æijũ'ꞵ —chiniasomꞵ repau.

23 Chini conoro'rova mini Dioni, “Re'orepamꞵ”, chini ïsikuna koo ũkuasome repana ũcuanꞵko.

24 Ûcuarumꞵ Jesús repanare jo'e i'kaasomꞵ.

—Ie ꞵche cono chu'ꞵ chiea'me. Musanꞵkona ũcuanꞵko ũkujũ'ꞵ iro'rova. Pãi ũcuanꞵkore

cu'ache cho'oche'te jūni ro'ikasa chini chuenisōja'mu chu'u. Jā'aja'ñe cho'oche chu'u chiepi menisōuna Dios mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'ere cho'ojachea'me. Jā'are cuasaju chi'i ie uche cono ũkuju pa'ijũ'u.

²⁵ Jā'ata'ni musanukonare ija'che i'kamū chu'u: Chu'u pāi ũcuanukore chũ'urumujatũ'ka uche cono jo'e ũkumaneja'mu chu'u. Ũcuarepaa'me jā'a —chiniasomu repau repanare.

Pedro, “Repau'te ñama'kũ'amũ chu'u”, chii-jachere kũamũ Jesús

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Ũcuarumu Jesús repau neenana'me Dioni pojoju uja pi'ni Olivo aikũtina saniasome.

²⁷ Repacheja sani tĩ'a Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Iñami musanukona ũcuanuko chu'uni masi cuasamaru chu'uni cu'ache cho'ojuna vajuchuju jo'ka sanisōjanaa'me. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kũamũ:

Ovejawa'na repanare kuirakuni vanisōrena vajuchuju te'enachi'a vu'vusōjanaa'me, chiimu.

²⁸ Jā'ata'ni chu'u jūni vajurani Galilea chejana musanukonare charo saija'mu —chiniasomu repau repanare.

²⁹ Chikuna Pedro i'kaasomu repau'te.

—Chekuna ũcuanuko mu'ure jo'kasōto chu'uta'ni mu'ure jmamakarujẽ'e jo'kamaneja'mu —chiniasomu.

³⁰ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Iñami chuta'a kura ka'chañoã chu'ima'tona choteñoã, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chi-ija'mu mu'u. Ũcuarepaa'me jā'a —chiniasomu.

³¹ Chikuna Pedro jo'e ija'che raa i'kaasomu:

—Pāipi chu'uni vanisõñu chiitojê'e, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiima'ñe mu'una'me chuenisõja'mu chu'u —chiniasomu repau.

Chikuna asa chekuna Jesús neena ũcuanuko ũcuaja'che i'kaasome.

Getsemaní chiichejare pa'iu Jesús Dioni sēsi'ere kamu

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Ũcuarumu Jesús repau neenana'me Getsemaní chiichejana sani tī'a ija'che i'kaasomu repanare:

—Ichejare ñu'iju cha'ajũ'u musanukona, chu'u sani Ja'kure sēni pi'niñetu'ka —chiniasomu repau.

³³ Chini repanare jo'ka Pedro'mu Juan'mu Santiago'mu sa, suma'ñe cuasa oniasomu repau.

³⁴ Jā'aja'ñe oiũ repau neenare ija'che i'kaasomu repau:

—Chura rekocho jũ'iuache raa suma'mu chu'ure. Musanukona ichejana canuka kãima'ñe chu'una'me pa'ijũ'u —chiniasomu.

³⁵ Chini te'eũ jmacheneru sani ro're ñu'iu meñe sime chejana chia tī'iu Dioni sēniasomu repau, cu'ache ũseuato ũsekaaũ chini.

³⁶ Ija'che Diore sēniasomu repau:

—Ja'ku, mu'u si'ache cho'omasiku'mu. Mu'ure ũseuato pãi chu'ure cu'ache cho'opi'rache ũsekaijũ'u. Jā'ata'ni chu'u chiicheta'ni

cho'omanejũ'ũ. Ɛseuama'to mu'ure uache cho'ojũ'ũ — chiniasomu.

³⁷ Jã'aja'ñe i'kacuha vuni, repau neena pa'ichejana co'i ñato kãni ũhiju paniasome repana. Kãnisorena Pedroni i'kaasomu repau.

—Simón, ¿kãiku mu'ũ? ¿Te'ehorajẽ'e kãima'ñe pa'icu'au mu'ure?

³⁸ Rekoñoã re'oja'che cho'oñu chiime musanukona; jã'ata'ni re'oja'che cho'ovesume. Jã'ajekuna kãima'ñe Dioni sēeju pa'ijũ'ũ, Ũcuauji cho'okaiuna cu'ache cho'omaneñu chini — chiniasomu Jesús repau'te.

³⁹ Chini Jesús jo'e sani Puka'kure repau aperumu i'kasi'ere ũcuate'ere sēniasomu.

⁴⁰ Sēnicuha repau neenare jo'e kãni ũhiju pa'inani rani ñaasomu repau. Repanare uokucajejani repana ñakocaã ñañejẽ'e cu'ache ta'piasomu repanare. Repau vno i'kato vajuchuju repau'te sãñe i'kavesuasome.

⁴¹ Repanare jo'ka Puka'kure sēsa chini saisi'kupi jo'e co'i repanare i'kaasomu repau.

—¿Chuta'a vuma'ñe kãñe ina? Re'omu. Chu'ure Dios Raosi'kure, pã chēa cu'ache cho'onare jo'karumu tĩ'acuhamu.

⁴² ¡Juna, vujũ'ũ; sañu! Chu'uni cu'ache cho'oa'ju chini chekunare jo'kajau ranicuhamu — chiniasomu Jesús repanare.

Jesure pã chēasi'ere kamu

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.1-11)

⁴³ Jesús chuta'a i'katona Judas Jesús neenare docerepanare ja'me pa'ikaji, pã jainukore pã

vaiva'jñana'me vāsoñoã cājinani rakũ charo raniasmũ. Judío phairipāi chũ'unana'me judíopāi che'chonana'me judío ainapi chũ'urena raniasmũ repaña.

⁴⁴ Jesure jo'kajau Judas aperumũ repanare pāi ija'che i'kaasmũ: “Musanukonapi Jesuni masia'ju chini, repau pa'ichejana sani tĩ'a chũsu pojoja'mũ chu'u repau'te. Chu'u jā'aja'ñe cho'okuni chẽa sajũ'ũ”, chiniasomũ.

⁴⁵ Jā'aja'ñe i'kasi'kũjekũ Judas, Jesús pa'ichejana sani tĩ'a,
—¿Pa'ikũ, Masiũ? —chiniasomũ. Chini repau'te chũsu pojoasmũ.

⁴⁶ Jā'aja'ñe chũsukũ i'kakũna chekũna Jesure chẽaasome.

⁴⁷ Jā'aja'ñe cho'ojũna ña Jesure kueñe nukakũji va'ti ruta phairi aire cho'oche cho'okaikũ'te cājoro tẽo vatoasmũ.

⁴⁸ Tẽoũna Jesús i'kaasmũ.

—¿Je'se pa'iana musanukona chu'ure ñaaũ'te cho'ocheja'che va'jñana'me vāsoñoã cājijũ chẽañũ chini raiche?

⁴⁹ Si'aumucujña Dios vu'e mũa musanukonana'me pa'ia pãire che'chokũ pa'isi'kũa'mũ chu'ũ. Jā'ata'ni musanukona chu'ure chẽamanesinaa'me. Diopi kũaũna pāi chu'ure musanukona chẽajañe aperumũ tocha jo'kaasome. Repaña tocha jo'kasi'e kũache ũcuare cho'ome musanukona chu'ure —chiniasomũ Jesús repanare.

⁵⁰ Chikũna repau neena ũcuanũko vajuchũju repau'te te'eũ'te jo'ka vu'vũsoasome.

Põsmũ vajuchũkũ vu'vũsosi'ere kũatũ

⁵¹ Ūcuarum̄ Jesuni sajuna pōsum̄ repana cho'jepi saniasom̄ sábanakāa ca'nesi'ku. Ja'me saiuna Jesure chēasinapi repau'te pōsum̄'te ūcuaja'che chēasome.

⁵² Chēarena repau ca'nesi'kāare jose ūha, kāa peova'u vū'vūsoasom̄ repau.

*Pāi chū'una Jesure chū'o sēniasasi'ere kum̄
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14,
19-24)*

⁵³ Repana Jesure chēasina phairi ai pa'ivū'ena saasome repau'te, judío phairipāi chū'unana'me judíopāi ainana'me judíopāi che'chona chi'i pa'ivū'ena.

⁵⁴ Jā'a cho'oto Pedro so'opi ñakū cho'jepi phairi ai vū'e sa'navū pa'iraripujatū'ka tuhaasom̄. Tuha sūsukuna repavū'e pē'jena sōtaopāi ñu'ichejana pū, toare ja'me kūniasom̄ repau.

⁵⁵ Repavū'e chi'i pa'ina judío phairipāi chū'unana'me judío pāi chū'una ūcuauko jorenani ku'e raa'ju chini chekūnani chū'uasome, “Jesús cu'ache cho'osi'kua'mū”, chiiju jorerena repauni vanisoche'te chū'ūñu chini. Ku'e jñaa rarena jorena jainuko raisinata'ni Jesure vanisoche chuta'a chū'ucu'aasom̄.

⁵⁶ Pāi jainuko repau pa'iche'te kuaju joreasome. Jā'ata'ni ūcuate'e kumaneasome repana.

⁵⁷ Reparum̄ repana te'ena vūni Jesús pa'iche'te jorejū ija'che kuaasome:

⁵⁸ —Iku Jesús ija'che i'kasi'kua'mū: “Chū'upi ivū'ere Dios vū'e pāi cho'osivū'ere ñañosōja'mū.

Ñañosõ choteumucujña chekuvu'e pãi cho'omavure jo'e cho'o pi'nija'mu chu'u", chiisi'kua'mu —chiniasome repana.

⁵⁹ Jã'aja'ñe kuanata'ni ũcuate'e kuamaneasome repana.

⁶⁰ Jã'aja'ñe kuarena asa phairi ai vuni repana pãi chenevute nukaku Jesure ija'che sēniasaasomu:

—¿Je'se chiiku mu'u? Ina mu'ure i'kasi'e, ¿jã'aja'ñe i'kau mu'u? —chiniasomu.

⁶¹ Jã'ata'ni Jesús i'kama'ñe juvoasomu. I'kamauna phairi ai jo'e sēniasomu.

—¿Pãi ũcuanukore chu'ua'ku chini Dios Raosi'kua'u mu'u? ¿Dios mai Cuasaku Mamaku'u mu'u? —chiniasomu.

⁶² Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Ūcuau'mu chu'u. Musanukona chu'ure Dios Raosi'kure Ja'ku peore Cho'omasivu vajjutu cakã'kore kueñe ñu'ikuji cunaumupi pikona'me cajekuna ñajanaa'me —chiniasomu.

⁶³ Jã'aja'ñe i'kauna asa pe'rukhu phairi ai repau ju'ikãña meñe rueni che'reku chekunani ija'che i'kaasomu:

—Iku cu'ache cho'osi'e kuanare chekunare chiima'me mai.

⁶⁴ Dios rua cuheche'te i'kasi'kua'mu iku. Musanukona iku cu'ache i'kasi'e asasina, ¿je'se cuasache? —chiniasomu.

Chikuna repana ũcuanuko ũcuate'e cuasaju,

—Cu'ache cho'oku'te vanisoche pa'imu —chiniasome.

⁶⁵ Chitena chekuna repauni coore tutuasome. Ūcuachi'a repau ñakocaã kãase'rechoji quẽo ta'pi repau'te vaiju i'kaasome repana.

—¿Cuasa i'kajũ'u! ¿Neepi mu'ure vate? —
chinasome.

Ũcuachi'a repavũ'e pẽ'jekaina sōtaopāi
repau'te chiana charaasome.

*Pedro, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiisi'ere
kuamu*

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)

⁶⁶⁻⁶⁷ Jã'a cho'oto Pedro repavũ'e ve'se
cararipũ'te pa'iu toa kūhitona romichĩio
judío phairipāi chũ'uku'te cho'оче cho'okaiko
repau'te ñako i'kaasomo.

—Mu'u ũcuaja'che Nazaret vu'ejoopo cakure
Jesure ja'me ku'isi'kua'mu —chinasomo.

⁶⁸ Jã'ata'ni Pedro ija'che i'kaku jachaasomu:

—Jesure ñama'kua'mu chu'u. Mu'u i'kache
vesumu chu'u —chinasomu.

Jã'aja'ne i'kacuha repavũ'e kakasa'arajatũ'ka
etauna kura chuniasomu.

⁶⁹ Ũcuarumu romichĩio aperumu repau'te
i'kasi'ko jo'e ña chekũnare ija'che i'kaasomo:

—Jesús neenare ja'me pa'isi'kua'mu iku —
chinasomo.

⁷⁰ Chikona Pedro jo'e jachaasomu. Na'a pa'iana
ũcuacheja pa'ina Pedro'te jo'e i'kaasome.

—Mu'u ũcuaja'che Galilea cheja pa'ikujeku
chekurumu Jesús neenare ja'me pa'isi'kucosomu
—chinasome repaana.

⁷¹ Chitena Pedro Dioni roiũ,

—Chu'upi chu'o ũcuarepare i'kama'to Diopi
cu'ache cho'oa'ku chu'ure —chini ija'che
i'kaasomu:— Musanukona i'kaku'te Jesure
ñama'kua'mu chu'u —chinasomu.

72 Repau jā'aja'ñe i'katona kura jo'e chuniasom̄. Chu'iana Pedro, repau'te Jesús i'kasi'ere cuasaasom̄, “Chuta'a kura ka'chañoã chu'ima'tona choteñoã, 'Jesure ñama'kua'm̄ chu'ũ', chiija'm̄ mu'ũ”, chiisi'ere. Jā'are cuasa Pedro rua oiche oniasom̄.

15

Pilato ti'jñeñe Jesure nuko chu'o sēsi'ere kuam̄

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

1 Ūcuarum̄ apeñatato judío phairipāi chũ'unana'me judío aina, pāi chũ'una, judíopāi che'chona, chekuna pāi chũ'una ūcuanuko chi'i Jesure cho'ojachere cutuasome. Cutu pi'ni repau'te v̄ee pāi chũ'uku Pilatoni sa jo'kaasome repana.

2 Sa jo'karena Pilato Jesure ija'che sēniasaasom̄:

—¿Judíopāi ūcuanukore chũ'uku'ũ mu'ũ? — chiniasom̄.

Chikuna,

—Jũju, ūcuau'm̄ chu'ũ —chiniasom̄ Jesús repau'te.

3 Reparum̄ judío phairipāi chũ'una,

—Rua si'ache cu'ache cho'oku'm̄ iku — chiniasome.

4 Jā'aja'ñe i'kajuna asa Pilato jo'e Jesure sēniasom̄.

—Ina mu'ure, “Rua si'ache cu'ache cho'oku'm̄ iku”, chiime. Asakuta'ni, ¿i'kama'ku mu'ũ? — chiniasom̄ repau.

5 Jã'ata'ni Jesús jmamakarũjẽ'e i'kamaneasomũ. I'kamaũna Pilato, “¿Keeja'iu'ũ iku?”, chiiũ cuasaasomũ.

*Pãi Jesure vanisoche chũ'ũsi'ere kũatũ
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)*

6 Pilato ãsurũmũ pa'iche pascuarũmũ tí'ato chẽacojñosi'kũre te'eu'te etoasomũ, pãi etojũ'ũ chiikũni.

7 Ũcuarũmũ Barrabás pãi chẽavũ'ere paniasomũ, repaũna'me cu'ache cho'osina ũcuachi'a. Aperũmũ repaũ Barrabás ũcuanana'me repanare chũ'ũnani cuhejũ etoũu chini cavajũ chekũni vanisoasome.

8 Ũcuarũmũ pãi Pilato vũ'ena sani repaũ'te ija'che i'kaasome:

—Mũ'ũ ãsurũmũ pa'iche chẽacojñosi'kũre etokũjekũ te'eu'te etojũ'ũ —chiniasome.

9-10 Chitena Pilato, “Ikũre Jesure pãipi jovojuña ña pe'rujũ judío phairipãi ikũre chũ'ũni ra jo'kacosome”, chiiũ cuasakũ repanare pãi ija'che i'kaasomũ:

—¿Jesús judíopãi chũ'ũkũ chiicojñokũni etoja'che chũ'ũ? —chiniasomũ.

11 Chikũna judío phairipãi chũ'ũna repanare pãi rũa i'kaasome, Barrabani etoche'te sẽapũ chini.

12 Jã'aja'ñe cho'ojũna Pilato repanare jo'e ija'che sẽniasaasomũ:

—Judíopãi chũ'ũkũ chiikũ'te, ¿je'se cho'oja'che chũ'ũ? —chiniasomũ.

13 Chikũna repana pãi rũa cuijũ i'kaasome.

—¿Kurususẽ'verona jẽ'jo nukũ vẽasõjũ'ũ jã'ũre! —chiniasome.

14 Chitena Pilato i'kaasomꞵ.

—¿Ëquere repaꞵ cu'ache cho'oꞵ? —
chinasomꞵ.

Chiicheta'ni repana jo'e ꞵjachꞵ'o cuijꞵ,

—¡Kurususẽ'verona jẽ'jo nꞵkojũ'u jã'are! —
chinasome.

15 Jã'aja'ñe i'kajuna asa Pilato repana
chiiche'te cho'ora chini Barrabani etoasomꞵ.
Jesureta'ni suĩ'sueche'te chũ'ꞵasomꞵ repaꞵ.
Suĩ'sue pi'nirena repaꞵ neenani sõtaopãire
Jesure jo'kaasomꞵ, sa kurususẽ'verona jẽ'jo
nꞵkoa'jꞵ chini.

16 Ûcuarꞵmꞵ sõtaopãi Jesure Pilato vꞵ'e
sa'navꞵ cararipuna juha cuaa chekꞵnare
sõtaopãi soni chi'iasome.

17 Repana chi'isirꞵmꞵ Jesure pãi chũ'una
ju'ikãa chimaajakãare sachaasome repana.
Ûcuachi'a repaꞵ sĩjopꞵ miu tuhivꞵ cho'o
tꞵoasome.

18 Tꞵo pãisojꞵ cuijꞵ ija'che i'kaasome repana:

—¡Ikꞵpi judiópãire si'arꞵmꞵ chũ'ꞵkꞵ paꞵ! —
chinasome.

19 Chini vãsochoji repaꞵ sĩjopuna vaijꞵ
ũcuꞵni coo tutujꞵ pãisojꞵ pãi chũ'ꞵnare po-
jojꞵ cho'ocheja'che repaꞵni ti'jñeñe ro're pꞵꞵ
ñuniasome repana.

20 Jã'aja'ñe cho'ojꞵ repaꞵ'te pãiso pi'ni, repana
sachasikãa tĩto repaꞵ ju'isikãare jo'e sachaasome
repana. Sacha pi'ni repaꞵ'te kurususẽ'verona
jẽ'jo nꞵkoñu chini saasome repana.

Jesure kurususẽ'vero jẽ'josi'ere kꞵamꞵ
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

21 Repana sōtaopāi Jesure satona Simón Cirene cheja cakū Alejandrōna'me Rufo paka'ku po'o raikūji caraiuna chēa, Jesure jē'jojasē'vero'te kuāikaau chini chē'uasome.

22 Simonpi kuāiu saiuna Jesure Gólgota aikūtina sa tī'aasome repana. ("Gólgota" chini "Pāi sījopujakūti" chiimū.)

23 Repacheja tī'asirumū Jesure uche cono rāra'ka ja'mesi'ere ūkuañu chiijuna ūkucuheasomū repau.

24 Ūcuarumū repau'te kurususē'verona jē'jo nūkoasome repana. Jē'jo nūko pi'ni sōtaopāi repau ju'isikāñare paañu chini catara'karuā māmi tochasira'karuāpi chejana su'aasome, Jesús ju'isikāña paajanani jñaañu chini.

25 Apeñatato nueve pa'itona Jesure kurususē'verona jē'jo nūkoasome repana.

26 Ūcuachi'a repau cu'ache cho'osi'ere kuajū, JUDIOPĀI CHĀ'UKU'MŪ IKU, chiiche chooko'ana tocha kurususē'vero chā'tirona jē'jo sūoasome repana.

27 Ūcuarumū ñaanare ūcuachi'a ka'chanare kurususē'veroāna jē'jo Jesús ūjajūtū cakā'kona te'eū'te nūkoasome repana. Chekuni kā'kojūtū cakā'kona nūkoasome.

28 Jā'aja'ñe cho'orena Dios chu'o aperumū tocha jo'kasi'epi ūcuarepa ti'jñesi'kua'mū: Chekunare cu'ache cho'osinare cho'ocheja'che repau'te cho'ome pāi, chiicheji.

29 Repanare nūkosirumū repacheja caraina pāi Jesure cuhena repana sījo sū'cuijū ija'che cu'ache i'kajū caraniasome:

—“Dios vʉ'e ñañosõ choteumucujña jo'e cho'o pi'nija'mu chu'u”, chiisi'kua'mu mu'u.

30 Jã'aja'ñe i'kasi'ku chura mu'upi meñe jũ'iñe ñseku cajejũ'u jã'acheja kurususẽ'vero — chiniasome repana.

31 Ũcuarumu judío phairipãi chũ'unana'me judíopãi che'chona ũcuaja'che pãisoju sãinechi'a ija'che cutuasome:

—Chekũnare jũ'iñe ñsesi'kuasomu jã'u. Jã'ata'ni chura ũcuauji meñe jũ'iñe ñsecu'amu repau'te.

32 Jã'u, “Dios Raosi'kua'mu jã'u. Ũcuachi'a judíopãi chũ'uku'mu”, chiicojñosi'kua'mu. Jã'ajekuna ũcuachejapi cajea'ku. Repauji cajeuna ñani, “Dios Mamaku'mu jã'u”, chiiju cuasajanaa'me mai —chiiju pãisoasome repana.

Repauna'me kurususẽ'veroã jẽ'jo nukocojñosina ũcuachi'a cu'ache i'kaasome Jesure.

Jesús jũ'isi'ere kamu

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

33 Reparumu nukarepau su'itona ñsuu miañe ta'pisouna cheja si'acheja trejatũ'ka chijania-somu.

34 Tres pa'itona Jesús ujachu'o ija'che i'kaku cuiasomu: “Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?”, chiniasomu. (Ija'che chiimu jã'a: “Dios, chu'ure Paaku, Dios chu'ure Paaku, ¿je'se pa'ina mu'u chu'ure jo'kasõku?” chiimu.)

35 Jã'aja'ñe i'kauna asa repacheja pa'ina chekuna ija'che i'kaasome:

—Asajũ'u. Aperumũ pa'isi'kũni Elíani soicosomũ jã'u —chiniasome.

³⁶ Ūcuarumũ repanare ja'me pa'ikũ vũ'vũ sani chuisuovũji ruara'kana chũũ vãsochona quẽo sũo Jesupi ũkua'kũ chini mũo ija'che i'kaasomũ:

—Cha'a ñaũu. Elíapi rani repau'te casoche'te ñaũu. Raimanejacosomũ —chiniasomũ repau.

³⁷ Jã'aja'ñe i'katona Jesús jo'e ruã cuicuha jũnisoasomũ.

³⁸ Repau Jesús jũ'itona Dios vũ'e sa'navũ caruupũ kakasa'aro rueekãa ũcuate'ekãa jooreparoji mũmupi vũ'evũna che're cajeasomũ.

³⁹ Jesupi jũnisomũna sũtaopãi chũ'ũkũ Jesure ti'jñeñe nukakũ ñakũ i'kaasomũ.

—Dios Mamarepakũ pa'icosomũ jã'u —chiniasomũ.

⁴⁰ Jã'a cho'oto romiva'na so'opi nukajũ ñajũ paniasome repau'te cho'oche. María Magdale-naa'mo, Santiago jmava'ũna'me José pũka'ko Maríaa'mo, Salomea'mo paniasome.

⁴¹ Aperumũ repaña romi Jesús Galilea cheja pa'irumũ repau'te ja'me ku'ijũ kuirajũ paniasome. Ūcuachi'a chekũna romi repaũna'me Jerusalén maisina ñajũ nukajũ paniasome.

Jesure tãsi'ere kũamũ

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Pũaumucuse ãijañe care'vaumucuse na'icuhakũna José Arimatea vũ'ejoopo cakũ judíopãi chũ'ũnare ja'me chũ'ũkũji Dios Raosi'kũ chũ'ũrumũ cha'akũji Jesure jũ'isi'kũni sa tãra chini vajũchũma'ñe sani Pilatoni sãniasomũ, ãsia'kũ chini.

44 Sēeuna Pilato asa kuku, “¿Jūnisocuhau repau Jesús?”, chiiu cuasaasomū. Jā'aja'ñe cuasaku sōtaopāi chū'uku'te soni rao, “¿Jesús jūnisocuhau?”, chiniasomū repau.

45 Sēniasa kuauna Pilato chū'uasomū, repau'te Joseni ĩsia'ju chini.

46 ĩsirena José sábanakāare koo Jesure caso ũcuakāapi repava'ure reaasomū. Rea pi'ni sa aikūti caripana tētoche ũhisicojena cuaa ũha eta, repacoje kakasa'aro catapu rua ujarūji ũha ta'pisoasomū repau.

47 Jā'aja'ñe cho'okuna María Magdalenana'me María José puka'ko Jesure ũhasicheja ñaasome.

16

Jesús vajuraishi'ere kumatū

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

1 Ūcuarumū judíopāi puaumucuse carakuna María Magdalenana'me cheko María Santiago puka'kona'me Salomé Jesure jūnisosi'kuni sa ro'veñu chini okoma'ñare kooasome.

2 Ūcuarumū repana romicorumū aperepañatato Jesure tāsicojena saniasome repāna.

3 Saiju sāiñechi'a cutuju saniasome repāna.

—¿Neepi maiva'nare catapu repacoje ta'pisi'pu kuñokaijanaa'ñe? —chiniasome.

4 Jā'aja'ñe i'kaju sani ñato repapu catapu rua ujaru repacoje ta'pisi'pu kuñososi'pu paniasomū.

5 Kuñosi'pūjekuna repacoje kaka ñato pōsū pojakāa ujacuecho ju'ikūji ujaarūtu cakā'kore

ñuniasomũ. Ñu'iana ña repaña romi ruã kũkũasome.

⁶ Kũkũrena repañare i'kaasomũ repaũ.

—Vajũchũmanejũ'ũ. Mũsanũkona Jesure Nazaret vũ'ejoopo raisi'kũre ku'eche masimũ chũ'ũ. Kũrususẽ'verona jẽ'jo nũko vẽasocojñosi'kũni ku'eme mũsanũkona. Icheja peomũ repaũ; vajũranicuhasi'kũa'mũ. Ñajũ'ũ repaũ'te ũhasicheja.

⁷ Ña pi'ni sani repaũ neenana'me Pedro'te ija'che sa kũajũ'ũ: “Jesús vajũranicuhasi'kũa'mũ. Mũsanũkonare na'a charo Galilea chejana saija'mũ repaũ. Ũcuachejana sani repaũ'te ñajanaa'me mũsanũkona, repaũ chuta'a jũ'imarũmũ i'kasi'e”, chiiijũ'ũ repañare — chiniiasomũ repaũ pũsũ.

⁸ Jã'aja'ñe i'kaũna asa kũkũ kurukurujũ repaña romi ũcuacojepi eta vũ'vũsoasome. Kũkũcajejani chekũnare kũamaneasome repaña.

*María Magdalenani Jesús peosichejapi
ñosi'ere kũamũ
(Jn 20.11-18)*

⁹ Ũcuarũmũ Jesús romicorũmũ ñami mama vajũraisi'kupĩ María Magdalena'te aperũmũ si- eterepañare vati etocojñosi'koni charo peosiche- japi ñoasomũ.

¹⁰ Ñouña ña sani repaũ'te ja'me ku'isinare sũma'ñe pa'ijũ ota oinani kũaasomo repao.

¹¹ Repao Jesure ñasi'ere kũakona asa jachaa- some repaña.

*Jesús repaṁ neenare te'eka'chapanare
peosichejapi ñosi'ere kṁamṁ
(Lc 24.13-35)*

¹² Jā'a cho'ocuhasiṙṁṁ repaṁ neena te'eka'chapanachi'a po'o sainani Jesús tiiṁja'iu peosichejapi ñoasomṁ.

¹³ Ñoṁna ña repana sani repaṁ neenare chekṁnani kṁaasome. Ũcuaja'che kṁajuna asa jachaasome repana.

*Dios chṁ'ore chṁ'vaa'jṁ chini repaṁ saojanare
Jesús chṁ'ṁ jo'kasi'ere kṁamṁ
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

¹⁴ Jā'a cho'ocuhasiṙṁṁ repaṁ neena on-cerepana āu āitona Jesús peosichejapi rani ñoasomṁ repanare. Repaṁ chekṁnare vajurani ñosi'ere ũcuanapi kṁajuna asa jachasinajejuna repanare rṁa i'kaasomṁ repaṁ.

—¿Je'se pa'iuṁna repana kṁasi'e cuasamanere mṁsanṁkona? —chiniasomṁ.

¹⁵ Ũcuarṁṁ Jesús repanare ija'che chṁ'ṁ jo'kaasomṁ:— Mṁsanṁkona cheja si'achejñaruā sani pāi ũcuanṁkore Dios Repaṁ neenare vati toa sani uuche ũseche'te ku'ijṁ chṁ'vajṁ pa'ijṁ'ṁ.

¹⁶ Mṁsanṁkonapi chṁ'vajuna pāi asa chṁa okoro'vecojñosinare Dios chṁa paaja'mṁ. Chṁa paakuna jñisōsirṁṁ vati toa saima'ñe Repaṁ pa'ichejana saijanaa'me repana. Jā'ata'ni asa jachajṁ cuasamanesina repana cuasamanesi'e ro'i ro'ijanaa'me.

¹⁷ Mṁsanṁkona chṁ'vasi'e asa chṁa cuasasinapi Diochi'a cho'omasiche ija'che cho'ojanaa'me: Chṁ'ṁ neenajejṁ chṁ'ṁpi cho'okaiṁna pāi

sa'navuã pa'inare vati eto saojanaa'me. Ûcuachi'a chũ'u neenajeju chũ'upi cho'okaiuna repanajẽ'e che'chemanesi'ere tĩipãi chũ'o i'kajanaa'me repana.

¹⁸ Ûcuachi'a repanapi añani chẽato asi kũ'imanejanaa'me. Eo ùkuni jũnisõmanejanaa'me repana. Ûcuachi'a repanapi chekũnare jũ'inare jũjĩnapi jajũ Dioni sẽeto vajũjanaa'me repana jũ'iva'na. Jã'aja'ñe cho'oa'ju chini chũ'u jo'kamũ chũ'u mũsanũkonare —chinasomũ Jesús repanare.

*Jesús cũnaũmũ mũisi'ere kũamũ
(Lc 24.50-53; Hch 1.9-11)*

¹⁹ Jã'aja'ñe i'kacuha Jesús Diopi mũakũna cũnaũmũna mũni Dios mũjajũtu cakã'kona kueñe ruũ ñu'iuasomũ.

²⁰ Repau cũnaũmũ mũisirũmũ repau neena sani Dios chũ'o si'achejĩnarũã ku'iju chũ'vaju paniasome. Jã'aja'ñe chũ'vajũna Jesucristo Maire Paakũji repanare cho'okaniasomũ, Diochi'a cho'omasiche'te cho'ojũna pãipi ña, “Ina Dios chũ'o ùcuarepare chũ'vame”, chiiju cuasaa'ju chini.

Koreguaje

Koreguaje: Dios Chu'o Kuaphuro New Testament

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Koreguaje

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Apr 2025 from source files dated 1 May 2025

87a345ac-83c6-51ad-8750-17a703f38bcc